

EKONOMISKA UTSIKTER VÅREN 2026

Stigande energipriser – men 2026 är inte 2022

LO-ekonomerna

Stockholm, juni 2026

LO-ekonomerna

© Landsorganisationen i Sverige 2026

Foto: Jonas Ljungdahl

Grafisk form: LO

Tryck: Bantorget Grafiska AB, Stockholm 2026

ISBN 978-91-566-3868-8

LO 26.06 100

Innehåll

Sammanfattning	4
1. Internationell ekonomi	8
2. Svensk ekonomi	14
Priser och räntor	14
Tillväxtutsikterna	17
3. Arbetsmarknad	24
4. Löneutvecklingen	30
Löneprognos	31
Vinstandelen fortsatt hög	33
I takt med Europa	34
5. Ekonomisk politik	37
Penningpolitik	37
Finanspolitik	39

Sammanfattning

Den svenska arbetsmarknaden utvecklas nu, efter flera svaga år, åt rätt håll. Varslen minskar och antalet nyanmälda lediga jobb har börjat öka. Arbetslösheten i gruppen 20–66 år bedöms uppgå till i genomsnitt 7,1 procent år 2026 och 6,8 procent år 2027.

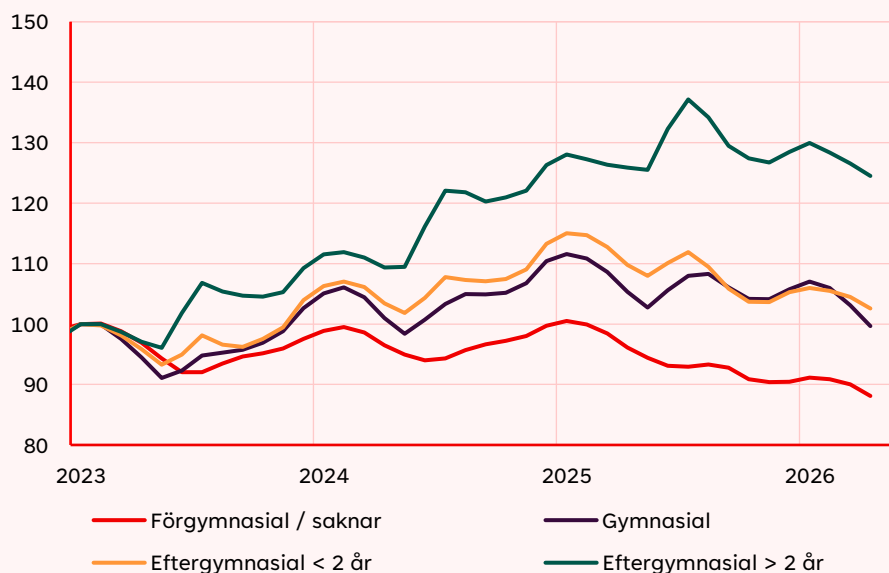
Förbättringarna på arbetsmarknaden syns så här långt framför allt bland arbetare. I a-kassorna för arbetare i byggbranschen har antalet inskrivna arbetslösa minskat med över 20 procent det senaste året. Samtidigt ligger antalet arbetslösa i Akademikernas a-kassa på en högre nivå än för ett år sedan.

Ökningen av antalet arbetslösa inskrivna på Arbetsförmedlingen har under den senaste lågkonjunkturen varit störst bland personer med eftergymnasial utbildning. Utvecklingen är särskilt bekymmersam inom yrkesområdet Data/IT. Där har antalet inskrivna arbetslösa ökat med 80 procent sedan början av 2023.

DIAGRAM 1

Arbetslösa inskrivna på Arbetsförmedlingen efter utbildningsnivå

Index, 100 = januari 2023

Källa: Arbetsförmedlingen och egna beräkningar.

Uppgifter från parternas omställningsorganisationer pekar åt samma håll. Under det första kvartalet 2026 minskade antalet beviljade omställningsstöd med drygt 26 procent hos TSL, som omfattar arbetare i privat sektor, jämfört med 13 procent hos TRR, för privatanställda tjänstemän.

Även när det kommer till löneutvecklingen ser utvecklingen något bättre ut för arbetare. Det är ett vanligt mönster att arbetare förvisso får något högre centralt avtalade löneökningar, men att tjänstemännen drar ifrån i de efterföljande lokala förhandlingarna. Så är inte fallet i dag. År 2025 ökade lönerna i privat sektor med 3,6 procent för arbetare och 3,5 procent för tjänstemän.

Arbetare har även under det första kvartalet i år haft en fortsatt stark lönetillväxt om 3,6 procent medan tjänstemännens löner ökade med 3,0 procent. En faktor bakom den relativt svagare löneutvecklingen för tjänstemän är att betydande grupper av tjänstemän har accepterat lägre löneökningar i utbyte mot arbetstidsförkortning.

Trots en god löneutveckling så ligger näringslivets vinstandel fortfarande på en hög nivå. Att näringslivets vinstandel fortsatt är förhöjd är en central pusselbit inför avtalsrörelsen nästa vår.

God tillväxt år 2026

Den förbättrade arbetsmarknaden och starka reallöneutvecklingen för arbetare speglar en tillväxt som har börjat ta fart samtidigt som låg inflation ger god reallöneutveckling.

Svensk ekonomi bedöms växa med 2,4 procent under år 2026. Tillväxten drivs framför allt av en stark utveckling av hushållens konsumtion, inte minst på grund av god reallönetillväxt. Inflationen bedöms bli låga 0,4 procent år 2026.

TABELL 1

Nyckeltal

Procentuell förändring respektive procent om ingenting annat anges

	2025	2026	2027
BNP	1,5	2,4	2,3
KPI	0,7	0,4	2,7
KPIF	2,6	1,1	2,2
Sysselsättningsgrad, ¹ 15–74 år	69,0	69,5	70,5
Arbetslöshet, ² 15–74 år	8,9	8,6	8,2
Arbetslöshet, ² 20–66 år	7,5	7,1	6,8
Löner (KL)	3,6	3,4	3,4 ³
Styrränta vid årets slut	1,75	2,00	2,25

¹ Andel av befolkningen, procent.

² Andel av arbetskraften, procent.

³ Tekniskt antagande.

Källa: SCB och egna beräkningar.

Sedan slutet av februari, då kriget i Iran bröt ut, har osäkerheten kring utvecklingen i världsekonomin återigen ökat kraftigt. Priset på olja sköt i höjden i samband med krigsutbrottet. Även gaspriser och priset på konstgödsel har påverkats.

2026 är inte 2022

Mot bakgrund av hur kraftigt energikrisen 2022 påverkade svensk och europeisk ekonomi är det begripligt att jämförelser görs med dagens situation.

Men 2026 är inte 2022.

Likt i dag steg energipriserna kraftigt 2022, men händelseförloppet var mer utdraget och inte bara ett resultat av kriget i Ukraina. Pandemin hade orsakat obalanser i ekonomin när produktion stängde ner och efterfrågan begränsades. Under tolv månader före krigsutbrottet 2022 steg producentpriserna sammantaget med över 20 procent. Under de tolv månaderna före krigsutbrottet 2026 låg producentpriserna stilla.

En annan väsentlig skillnad mellan dagens internationella energikris och energikrisen 2022 rör utvecklingen på de europeiska gasmarknaderna. När tillgången på rysk gas ströps mångdubblades europeiska gaspriser med omfattande effekter på europeiska elpriser. Någon jämförbar prisuppgång har inte observerats 2026.

Att inflationen på totalen inte stiger mer, trots konflikterna i Mellanöstern, beror också på att prisutvecklingen dämpas av tillfälliga politiska åtgärder, såsom sänkt skatt på bensin. De tillfälliga politiska åtgärderna kommer dock att bidra till att inflationen blir högre under 2027 när dessa stödåtgärder upphör.

LO-ekonomernas bedömning är att de stigande energipriserna inte bör föranleda en åtstramning av penningpolitiken. Särskilt i ett läge där räntan redan i dag ligger väsentligt högre än vad som var fallet i början på 2022.

Men med 2022 års inflationschock i färskt minne finns en betydande risk för att Riksbanken feltolkar såväl dagens utveckling som sin egen roll i den tidigare inflationskrisen. Riksbankens egen historieskrivning har tenderat att överdriva betydelsen av sina egna räntehöjningar som förklaring till att inflationen dämpades. Enligt LO-ekonomernas bedömning förklarades inflationens fall till stor del av att de utbudsdrivna prischockerna verkade genom ekonomin utan att tillåtas få fäste i lönebildningen.

Stora ofinansierade och ineffektiva skattesänkningar

Höstens mycket expansiva budget kompletterades med stora medel ”utanför ram” i form av försvarssatsningar och stöd till Ukraina. Till detta har flera ändringsbudgetar under våren adderat utgifter och skattesänkningar, inte minst i form av sänkta skatter på drivmedel.

Riksgälden bedömer att staten behöver låna nära 200 miljarder kronor netto under 2026 och ytterligare över 200 miljarder kronor under 2027. Sverige har därmed underskott i statsbudgeten på nivåer som vi, med undantag av pandemiåret 2020, inte sett sedan 1990-tals krisen.

Givet den höga arbetslösheten och flera år av svag ekonomisk tillväxt anser LO-ekonomerna att det är motiverat att stimulera efterfrågan för att trycka ner arbetslösheten.

Men regeringens finanspolitik har i alltför stor utsträckning präglats av omfattande ineffektiva skattesänkningar som varken är strukturellt motiverade eller utgör effektiv konjunkturpolitik.

De stora ofinansierade skattesänkningarna riskerar att bidra till att långsiktigt försvåra finansieringen av den gemensamma välfärden, när framtida reformutrymme redan tagits i anspråk, samtidigt som åtgärderna inte ökar Sveriges långsiktiga tillväxtpotential.

I höstens budget vill LO-ekonomerna i stället se satsningar på följande tre områden för att understödja återhämtningen och bygga svensk ekonomi långsiktigt stark:

- Stärk svensk motståndskraft mot energiprischocker
- Höj levnadsstandarden för breda grupper
- Helreovera arbetsmarknadspolitiken

1. Internationell ekonomi

Den globala ekonomin utvecklades starkare än väntat under den andra halvan av 2025 och början av 2026, trots handelspolitisk osäkerhet. Men kriget i Iran har åter ökat riskerna i världsekonomin, framför allt genom stigande energipriser. Effekterna väntas slå olika mellan länder, där energiimportberoende ekonomier är särskilt utsatta. Samtidigt finns viktiga skillnader mot energikrisen 2022, vilket talar emot de mest alarmistiska scenarierna.

För ett år sedan dominerades diskussionen om utsikterna för den globala ekonomin av handelspolitiken. Trumps *Liberation Day* skapade osäkerhet kring handel och investeringar. Ett år senare kan vi konstatera att den globala ekonomin utvecklades bättre än förväntat under såväl andra halvan av 2025 som första kvartalet av 2026. Betydande AI-relaterade investeringar, expansiv finanspolitik i flera länder och bättre än förväntade finansiella förhållanden har dragit upp tillväxten. Tullnivåerna blev också lägre än vad som först befarades. Detta i kombination med en omstrukturering av globala handelskedjor, tidigarelagd handel och en snabb tillväxt av teknikrelaterad export har inneburit att den globala handeln har upprätthållits.

Sedan kriget i Iran bröt ut i slutet av februari har osäkerheten kring utvecklingen i världsekonomin återigen skjutit i höjden. Konflikten påverkar världsekonomin främst genom energimarknaderna, men kan även påverka genom finansiella kanaler, handel och förväntningar. Priset på olja sköt i höjden i samband med krigsutbrottet och har därefter fluktuerat på höga nivåer. Även exempelvis gaspriser och priset på konstgödsel är påverkade. Konflikten har nu pågått i över tre månader och kommer oundvikligen bidra till lägre global tillväxt och högre inflation. Men storleken och varaktigheten vad gäller påverkan på den globala ekonomin är fortsatt osäker. Hur länge Hormuzsundet förblir stängt, hur mycket energiinfrastruktur som har förstörts och hur stora skadorna är på globala värdekedjor är avgörande faktorer för hur den globala ekonomin kommer att påverkas.

Kriget i Iran och stängningen av Hormuzsundet förväntas därtill slå olika hårt mot olika ekonomier. Många utvecklingsländer riskerar att drabbas hårdare än mer utvecklade länder på grund av större beroende av importerad energi samt större risk för negativa valutaeffekter. Den direkta påverkan på pris och utbud på exempelvis olja har än så länge känts av särskilt hårt i många asiatiska ekonomier som är starkt beroende av import genom just Hormuzsundet.

BNP-utveckling i utvalda ekonomier

Procent

	2025	2026	2027
Världen	3,4	2,8	3,1
USA	2,1	2,0	1,8
Euroområdet	1,4	0,8	1,2
Kina	5,0	4,5	4,3
Tyskland	0,3	0,7	1,1
Danmark	2,9	2,5	1,5
Norge	1,1	1,3	1,2
Finland	0,2	0,8	1,2

Källa: OECD.

Europeisk tillväxt dämpas men situationen skiljer sig från 2022

Den europeiska ekonomin utvecklades stabilt under 2025 och under inledningen av 2026 tack vare växande investeringar och starkare hushållskonsumtion. Bilden är dock splittrad. Medan tillväxten under fjolåret var god i bland annat Spanien (2,8 procent) och Polen (3,6 procent) var tillväxten låg i länder som Italien (0,5 procent) Frankrike (0,9 procent) och Tyskland (0,3 procent). Tillväxten i den tyska ekonomin har varit mycket svag under åren sedan pandemin. Mot slutet av förra året började den dock ta fart, delvis tack vare att reformeringen av landets finanspolitiska ramverk började ge effekt i form av högre offentliga utgifter.

Kriget i Iran och energichocken som har följt i dess fotspår kommer göra kännbara avtryck på den europeiska ekonomin. Tillväxten förväntas växla ner under 2026 och inflationen stiga över målet. Mot bakgrund av hur kraftigt den förra energikrisen 2022 påverkade europeisk ekonomi är en viss oro förstälilig. Men ur ett europeiskt perspektiv finns avgörande skillnader mellan nuvarande situation och den energikris som följde av Rysslands invasion av Ukraina. Europas betydande beroende av rörgas från Ryssland och den fasta infrastrukturen kopplad till detta innebar att krigssituationen 2022 slog hårt och direkt mot just Europa. I motsats till detta påverkar den nuvarande krisen främst Europa genom påverkan på priserna på globalt handlade energiråvaror — olja och flytande naturgas. Detta innebär dels att prispressen sprids globalt i stället för att koncentreras till just Europa, dels att det är lättare att byta till andra energislag.

ECBs kommunikation pekar tydligt i riktning mot en räntehöjning på junimötet.¹ Även om kriget i Iran gör avtryck på inflationen i Euroområdet är det dock osannolikt att vi kommer se aggressiva höjningar framåt.

¹ 11 juni 2026, det vill säga dagen innan denna prognos släpps.

Europas energiförutsättningar förbättras

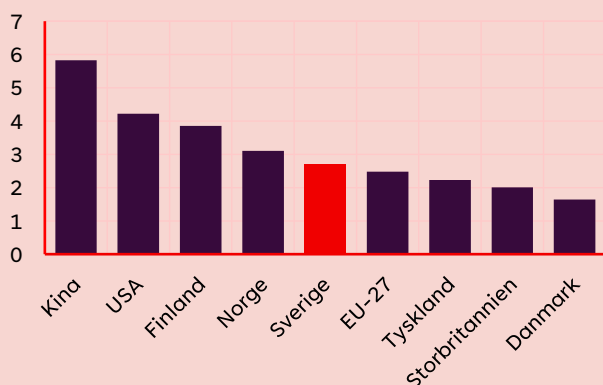
Stigande energipriser påverkar olika länder på olika sätt beroende på landets energianvändning och energimix. Den europeiska ekonomin är mindre energiintensiv än exempelvis Kina och USA och har under de senaste åren ökat andelen fossilfri energi i mixen. Trots vårt klimat och stora industrisektor ligger den svenska energiintensiteten nära EU-snittet. Även om andelen fossilfri energi är hög i den svenska energimixen har inte den fossila användningen minskat de senaste åren.

Ett sätt att belysa hur känslig en ekonomi är för högre energipriser är att se hur mycket energi som krävs för att skapa en BNP-krona. Sverige använder något mer energi per producerad BNP-enhet än Danmark och Tyskland, men ligger nära flera andra jämförbara länder. Energiintensiteten påverkas i hög grad av hur ekonomin är sammansatt. Länder med en större andel tung industri använder vanligtvis mer energi, medan tjänstedominerade ekonomier använder mindre. Även klimatet spelar in, eftersom kallare väder ökar behovet av uppvärmning. Sveriges energiintensitet speglar därför i stor utsträckning industristruktur och geografiska förutsättningar, snarare än låg effektivitet.

DIAGRAM 2

Energiförbrukning/BNP 2024, utvalda länder

1 000 BTU per BNP-enhet, PPP-justerat

Anm. BTU = British Thermal Unit

Källa: U.S. Energy Information Administration.

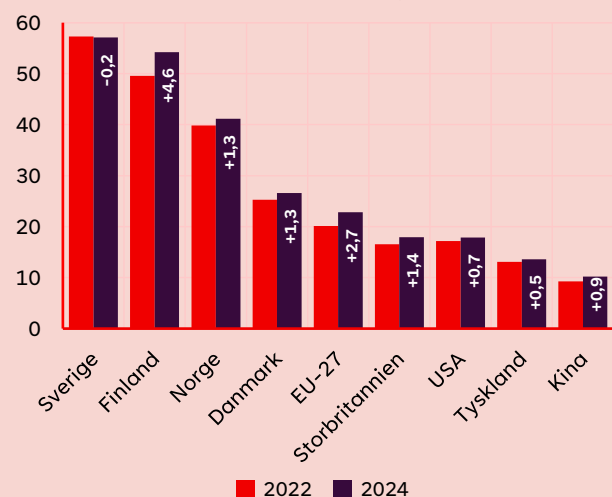
Sveriges energiförsörjning bygger i hög grad på förnybar energi och kärnkraft. Det gör oss mindre beroende av fossila bränslen än många andra ekonomier och dämpar den direkta påverkan på hushåll och företag när priserna på importerad energi stiger. Kina förlitar sig i stora delar av sin ekonomi på kolkraft som de till stor del producerar själva. USA och Norge är nettoexportörer av fossila bränslen och kan därför i vissa lägen gynnas av högre energipriser. För de flesta europeiska ekonomier gäller dock det motsatta, att dyrare fossil energi från utlandet blir en belastning.

Under de senaste åren har fossilfria energikällor successivt ökat som andel av energimixen i Europa. Detta minskar på marginalen sårbarheten mot störningar i den fossila energiförsörjningen. Någon sådan ökning kan dock inte observeras för Sveriges del.

DIAGRAM 3

Andel fossilfri energi, utvalda länder

Andel av total energikonsumtion, procent

Anm. Förändringen mellan åren anges i procentenheter.

Källa: U.S. Energy Information Administration.

Fortsatt amerikansk tillväxt men inflationen tar ny fart

Den amerikanska tillväxten saktade ner något under 2025, bland annat på grund av effekter av höjda tullar och nedstängningen av federala myndigheter under det sista kvartalet. Men nedväxlingen var mindre än de flesta bedömare hade trott, till största delen tack vare den pågående AI-boomen och stora investeringar kopplade till denna.

2026 förväntas amerikansk tillväxt fortsatt vara jämförelsevis god. Bidraget från AI-relaterade investeringar fortsätter. Därtill kommer finanspolitiken att vara tydligt expansiv under 2026 till följd av bland annat flera skattesänkningar. Under början av året bidrog återöppnandet av de federala myndigheterna också positivt till tillväxten. Effekterna av kriget i Iran på amerikansk tillväxt förväntas totalt sett bli små, då de negativa effekterna av kriget förväntas vägas upp av ökad produktion i energisektorn.

Kriget har dock tryckt upp inflationen. Den amerikanska inflationen har legat över målet sedan 2021. Strax innan krigsutbrottet såg inflationen äntligen ut att sakta närma sig målet. Men den positiva trenden bröts i mars. I april steg inflationen till 3,8 procent, vilket är den högsta nivån sedan 2023.

Den amerikanska centralbanken, Federal Reserve (Fed), som successivt har sänkt räntan sedan den andra halvan av 2024, signalerade vid förra mötet den 29:e april att den kan bli tvungen att höja, inte sänka, räntorna framöver om inflationen fortsätter att ligga tydligt över målet. Kevin Warsh har nominerats av Donald Trump till ny ordförande för Fed, delvis för att han förespråkat snabbare räntesänkningar. Samtidigt tyder mycket på att han tar över en direction som är djupt splittrad kring den framtida penningpolitiska inriktningen.

Svag inhemsk efterfrågan i Kina men bättre exportutveckling

Problemen i landets fastighetssektor fortsätter att tynga den kinesiska ekonomin. Inhemsk efterfrågan och investeringar har utvecklats svagt det senaste året. Den kinesiska tillväxten överraskade dock positivt under årets första kvartal, tack vare god export i kombination med en expansiv finanspolitik. Exporten har under det senaste året generellt utvecklats bättre än förväntat, mycket tack vare lägre tullar än initialt befarat, omdirigerad handel och betydande ökning av teknikrelaterad export.

Sedan starten av kriget har regeringen begränsat exporten av oljeprodukter för att minska påverkan på ekonomin. De officiella siffrorna för april visar ändå på en svagare utveckling än förväntat bland annat vad gäller industriproduktionen och försäljningen i detaljhandeln. Tillväxten förväntas växla ner under 2026 och 2027. Exporten kommer fortsätta att understödja tillväxten. Men exporten kommer samtidigt sannolikt att påverkas negativt av dämpad efterfrågan på grund av omvärldsläget. Kinas nuvarande beroende av extern efterfrågan innebär en risk för lägre tillväxt än förväntat i landet i ett läge med en potentiellt svagare global efterfrågan.

USA: Rekorddeppigt trots stabil tillväxt

På ett övergripande plan är utsikterna för den amerikanska ekonomin goda. Men trots detta är stämningläget bland amerikanska hushåll rekorddåligt.

Konsumentförtroendet, som mäts av Universitetet i Michigan, låg i maj på de lägsta nivåerna som har uppmätts. Lägre än under både pandemin och finanskrisen.

En central drivkraft bakom det kraftiga fallet i konsumentförtroende är ökade levnadskostnaderna, där 57 procent av konsumenterna i senaste undersökningen uppgav att de höga priserna försämrar deras privatekonomi, jämfört med 50 procent föregående månad. Försvagningen i konsumentförtroendet är särskilt tydlig bland låginkomsttagare och personer utan högskoleutbildning, vilket kan tyda på att kostnadstrycket slår hårdare mot redan ekonomiskt mer utsatta grupper.

DIAGRAM 4

Konsumentförtroende i USA

Index, 100 = 1966 kvartal 1

Källa: University of Michigan.

En del av förklaringen ligger uppenbarligen i inflationsutvecklingen. Federal Reserve konstaterar

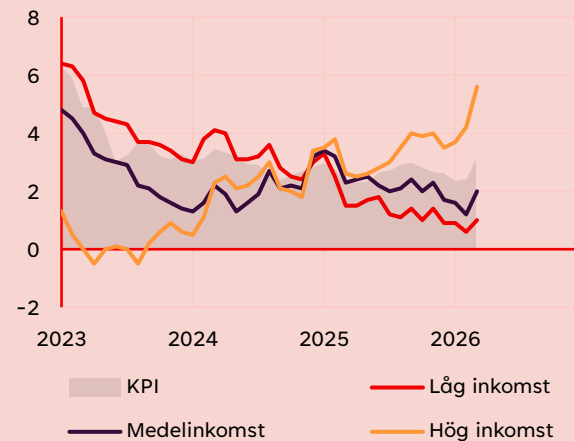
² Hacıoğlu Hoke S., L. Feler, S. Mitchell, and J. Chylak (2025) *Tracking consumer sentiment versus how consumers are doing based on verified retail purchases*. FEDS Notes.

att under perioder av hög inflation korrelerar det övergripande stämningläget mer med synen på prisutvecklingen än med synen på inkomsternas utveckling.² Men missnöjet med inflationen förstärks sannolikt av att vinsterna från de senaste årens goda ekonomiska utveckling i USA i hög grad koncentrerats till höginkomsttagare. Enligt Bank of Americas skattningar, baserade på deras kundunderlag, har löneinkomsterna efter skatt för den tredjedel av befolkningen med högst inkomster ökat med 5,6 procent mellan mars 2026 och samma månad 2025. Inkomstökningen för den lägsta och den mellersta tredjedelen var under samma period 1 respektive 2 procent, långt lägre än inflationen.

DIAGRAM 5

Årlig inkomstutveckling per inkomstgrupp

Löneinkomstutveckling (efter skatt) för befolkningen uppdelad i tredjedelar utifrån inkomstnivå

Källa: Bank of America.

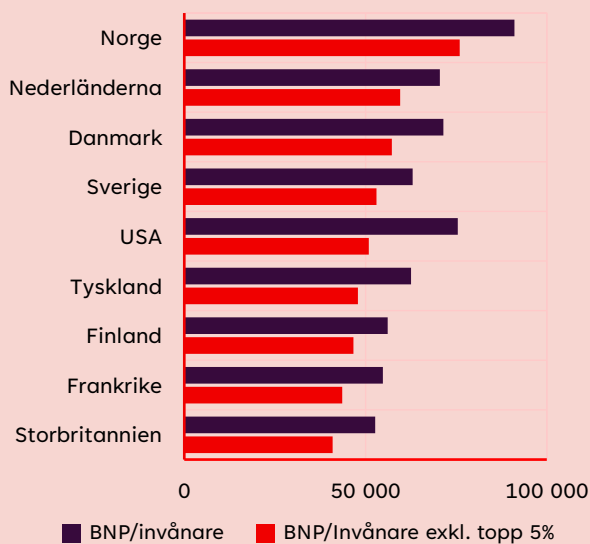
Återhämtningen i den amerikanska ekonomin har kallats K-formad, vilket diagrammet ovan är en tydlig illustration av. De redan stora klyftorna i landet har fördjupats. AI-boomen, eller för den delen oljesektorns nuvarande fördelaktiga läge,

gagnar framför allt toppen. Samtidigt pressar prisökningarna vanliga amerikaners ekonomi. Amerikansk ekonomi är numera så ojämlig att övergripande mått på tillväxt och välstånd illa speglar hur amerikanska löntagare uppfattar den ekonomiska utvecklingen. När amerikansk BNP per capita justeras så att de fem procent rikaste i samhället exkluderas visar sig levnadsstandarden vara högre i så väl Sverige som i Norge, Danmark och Nederländerna.

DIAGRAM 6

BNP per capita exklusive de fem procent rikaste 2024

PPP-justerad BNP per inv. i 2021 års dollarvärde

Anm. BNP per capita för de undre 95 procenten beräknas som BNP per capita (PPP) multiplicerat med $(1 - \text{topp-5-procentens andel av nationalinkomsten})$, dividerat med 0,95. Inkomstandelen avser "pretax national income (equal-split adults)" från WID. PPP-justeringen använder konstanta internationella dollar (basår 2021) från World bank.
Källa: World Bank (WDI) och World Inequality Database (WID).

2. Svensk ekonomi

Svensk ekonomi växer i en högre takt under 2026 och 2027 än de senaste åren. Detta drivs framför allt av en stark utveckling av hushållens konsumtion. Inflationen ökar på grund av konflikterna i Mellanöstern men påverkas ännu mer av de betydande och tillfälliga politiska åtgärderna som dämpar inflationen 2026. I takt med att åtgärderna avvecklas bidrar de också till att pressa upp inflationen 2027.

TABELL 3

Försörjningsbalans, inflation och styrränta

Procentuell förändring respektive procent om ingenting annat anges

	2025	2026	2027
BNP	1,5	2,4	2,3
Hushållskonsumtion	1,9	2,7	2,2
Offentlig konsumtion	1,0	1,9	1,2
Fasta bruttoinvesteringar	2,1	3,3	3,8
Lager ¹	0,2	0,1	0,0
Export	3,8	2,7	2,6
Import	4,3	3,4	2,7
KPI	0,7	0,4	2,7
KPIF	2,6	1,1	2,2
KPIF-KS	2,8	2,2	2,0
KPIF-XE	2,8	0,6	2,4
Styrränta december	1,75	2,00	2,25

¹ Förändring i procent av BNP föregående år.

Anm. Försörjningsbalans i ej kalenderkorrigerade värden.

Källa: SCB och egna beräkningar.

Priser och räntor

LO-ekonomernas bedömning är att inflationen blir låg i år, men flera faktorer bidrar till att den stiger under 2027.

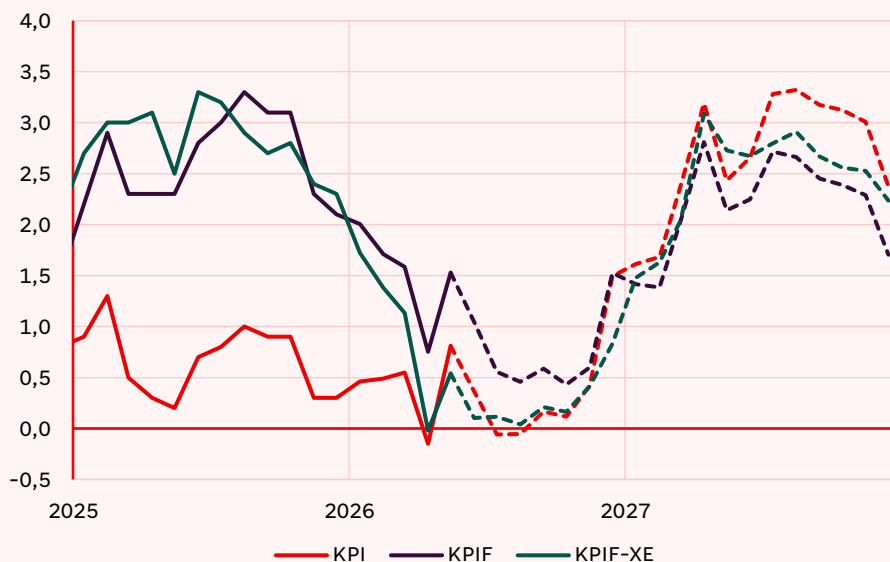
Konflikten i Mellanöstern har under våren drivit upp oljepriserna och osäkerheten kring hur länge oljeproduktion och leveranser påverkas är stor. Prognosen bygger på ett antagande om en längre störning vid Hormuzundet och att vi först under hösten får se transporter och produktion öppnas. Förloppet orsakar fortsatt förhöjda oljepriser under det kommande halvåret, med direkta effekter på svenska energipriser. Oljepriserna väntas därefter successivt falla tillbaka under vintern. De stigande oljepriserna antas vidare få vissa spridningseffekter, främst i form av ökade priser på livsmedel och flygresor. Effekterna på andra varupriser antas bli mindre. Trots prognosens

förhållandevis pessimistiska antaganden vad gäller säkerhetsläget i Mellanöstern blir effekterna på inflationen begränsade.

DIAGRAM 7

Inflation

Förändring av prisnivån över 12 månader, procent

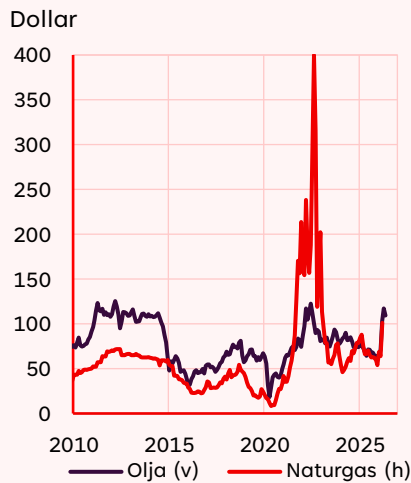
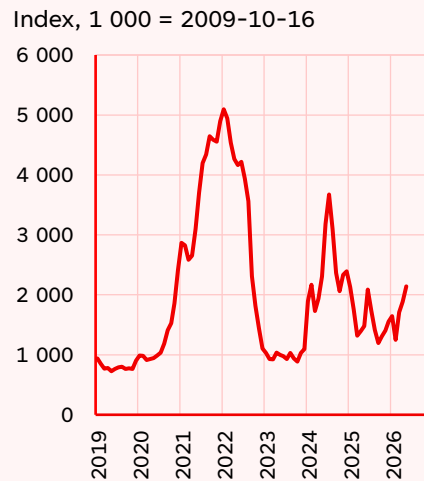
Källa: SCB och egna beräkningar.

I den ekonomiska debatten finns det de som hävdar att vi nu, likt 2022, ser starten på en ny inflationschock. Men 2026 är inte 2022.

Likt i dag steg energipriserna kraftigt 2022. Men händelseförloppet var mer utdraget och inte bara ett resultat av kriget. Pandemin orsakade obalanser i ekonomin när produktion stängde ner och efterfrågan begränsades. När den ekonomiska aktiviteten sedan tilltog steg oljepriserna och var därför redan höga vid Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina. Obalanserna syntes inte bara på energimarknaden. Från hösten 2020 rusade fraktpriserna och nådde sin topp i januari 2022, före krigsutbrottet. Under de tolv månaderna före krigsutbrottet 2022 steg producentpriserna med över 20 procent. Under de tolv månader som ledde fram till krigsutbrottet 2026 var producentpriserna däremot oförändrade.

En annan väsentlig skillnad mellan dagens energikris och energikrisen 2022 rör utvecklingen på de europeiska gasmarknaderna. När tillgången på rysk gas ströps mångdubblades de europeiska gaspriserna vilket gav omfattande effekter på europeiska elpriser. Någon jämförbar prisuppgång har inte observerats 2026.

Att det var en rad unika omständigheterna 2022 snarare än enbart ett oljepris på 110 dollar per fat som orsakade inflationschocken framgår också av den historiska oljeprisutvecklingen. Även i samband med den arabiska våren i början av 2010-talet låg oljepriset runt 110 dollar per fat, då utan att få någon omfattande påverkan på övriga priser.

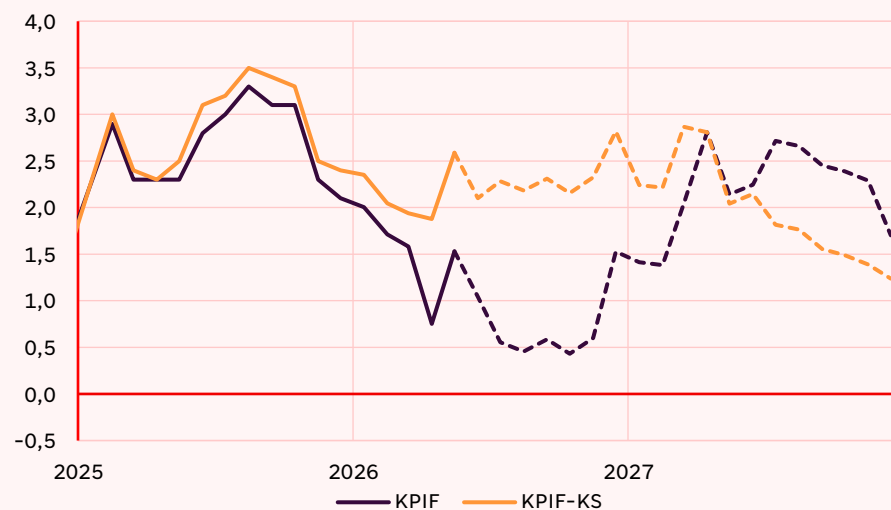
Energipriser**Container-fraktpriser (Shanghai)**

Anm. Oljepris (Brent) i dollar per fat, naturgaspris för EU i dollar per miljon BTU.
Källa: FRED och Trading Economics.

Även de tillfälliga åtgärder som har vidtagits politiskt i Sverige påverkar inflationen under prognosperioden. Dessa prisförändringar är minst lika betydelsefulla som konflikten i Mellanöstern för inflationsutvecklingen. Åtgärderna sänker inflationen 2026 men medför också högre prisökningar 2027 när flera av åtgärderna löper ut. Exkluderar vi effekterna av ändrade skatter och subventioner samt Riksbankens räntepolitik ur inflationsmättet (så kallad KPIF-KS) väntas den genomsnittliga prisutvecklingen i stort ligga stabilt runt inflationsmålet såväl 2026 som 2027.

Inflation samt inflation exklusive ändrade skatter och subventioner

Procent, förändring av prisnivån över 12 månader

Anm. I KPIF-KS (Konsumentprisindex med fast ränta och konstant skatt) konstanthålls sådana skatter och subventioner som på ett direkt sätt påverkar någon konsumentprodukt eller tjänst. I praktiken innebär en sådan beräkning att effekten av ändrade skatter i konsumtionsled rensas bort.

Källa: SCB och egna beräkningar.

De åtgärder som framför allt påverkar prisutvecklingen är den sänkta matmomsen, subventioner till kollektivtrafiken samt energiskattesänkningar på drivmedel och el.

TABELL 4

Skatter och subventioner i urval

Effekt på inflationstakten, vid införandemånad

Ändring	Initial effekt på inflationen (pe)	Giltighetsperiod
Höjt ROT-avdrag	-0,2	2025-05-01 till 2025-12-31
Höjt högkostnadsskydd för läkemedel	+0,04	2025-07-01 tills vidare
Tiotandvården	-0,2	2026-01-01 tills vidare
Energiskatt på EL	-0,1	2026-01-01 tills vidare
Sänkt matmoms	-0,8	2026-04-01 till 2027-12-31
3 kronors sänkning av drivmedel	-0,4	2026-07-01 till 2026-11-30
Halverat pris på månadskort lokaltrafik	-0,5	2026-07-01 till 2026-12-31

Anm. Införandet av en tillfällig subvention, som sänkt pris på kollektivtrafik, sänker inflationstakten (mätt som prisförändringen över 12 månader) under de 6 månader åtgärden är verksam. När åtgärden avvecklas återgår påverkan den inte inflationen under de efterföljande 6 månaderna för att sedan bidra till högre inflation när baspriserna påverkas av subventionen. En åtgärd som är verksam längre än ett år, exempelvis sänkt matmoms, sänker inflationstakten under de första 12 månaderna av giltighetsperioden. Därefter påverkas inte längre inflationstakten av åtgärden. När åtgärden avslutas, och priserna stiger, bidrar åtgärden i stället till högre inflation under de kommande 12 månaderna.

Källa: Egna beräkningar.

Räntorna stiger något under hösten

Efter inflationskrisen nådde räntorna sin topp hösten 2023 och har sedan dess successivt fallit tillbaka. Trots att det inhemska resursutnyttjandet är lågt och knappast indikerar någon överhettning i ekonomin, förväntar sig marknaden stigande räntor framöver. LO-ekonomernas bedömning är att Riksbanken till stor del har tagit lärdom av inflationskrisen 2022 och kommer att ha lättare att se förbi vissa prisökningar som härstammar från stigande energipriser eller skatteförändringar. Med det sagt visar protokollen att flera inom Riksbankens direktion lutar åt att höja räntan framöver. I LO-ekonomerna prognos ingår därför en räntehöjning i höst med övervägande sannolikhet för ytterligare en höjning under våren 2027. Som framgår i kapitlet *Ekonomisk politik* är detta dock inte den räntebana som LO-ekonomerna skulle rekommendera.

Tillväxtutsikterna

Branschernas utveckling

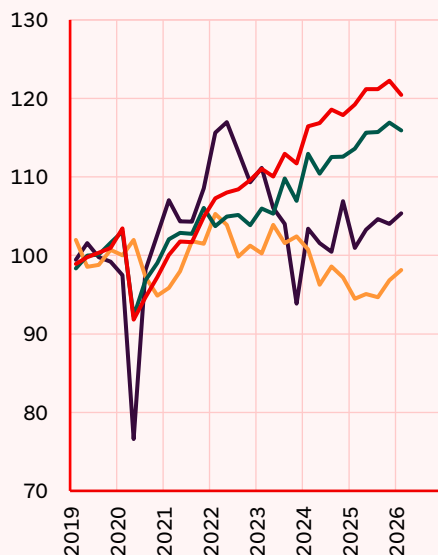
Sedan pandemin har det framför allt varit tjänstebansherna som utvecklats starkt. Byggsektorn har däremot haft en svag utveckling under större delen av 2020-talet, medan tillverkningsindustrins produktionsvolym har minskat sedan början av 2023. Det senaste BNP-utfallet tyder på att både tillverkningsindustrin och byggverksamheten nu befinner sig i en återhämtningsfas, medan handeln och övriga tjänstebanscher minskar från tidigare höga nivåer. Enskilda utfall är dock osäkra och kan revideras i efterhand, vilket innebär att utvecklingen bör tolkas med viss försiktighet. För byggverksamheten och tillverkningsindustrin har volymerna ökat sedan första

kvartalet 2025, vilket talar för att det senaste BNP-utfallet snarast bekräftar en pågående trend. För handeln och tjänstesektorn kan det senaste utfallet visserligen tolkas som ett möjligt trendbrott, men det är för tidigt att dra sådana slutsatser.

DIAGRAM 10

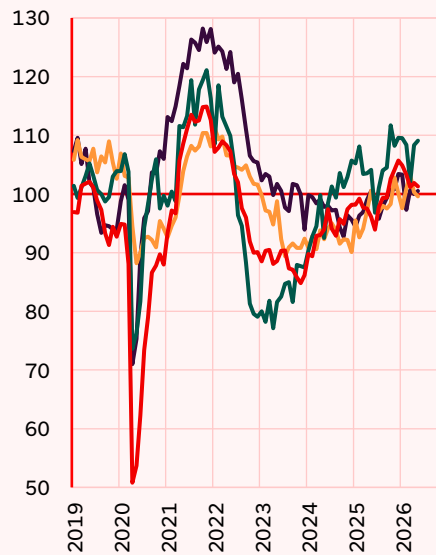
Produktion per bransch

Index, 100 = 2019

Barometerindikatorn per bransch

Index, 100 = historiskt medelvärde

— Tillverkningsindustri — Byggsamfundet — Handel — Tjänstesektorn

Anm. Barometerindikatorn är ett sammanvägt index av frågor ställda till branschföreträdare. Tjänstesektorn är beräknad som: (G45-T98 tjänsteproducenter)-(G45-G47 handel)-(P85-Q88 utbildning, vård och sociala tjänster)-(R90-T98 personliga och kulturella tjänster).

Källa: SCB och Konjunkturinstitutet.

Enligt Konjunkturinstitutets senaste konjunkturbarometer är stämningläget i huvudsak normalt i de flesta branscher. Handeln utgör ett undantag, där indikatorerna pekar på en mer positiv syn än normalt. Sammantaget tyder detta på att svensk produktion hittills har visat motståndskraft i en osäker och turbulent omvärld. Samtidigt finns tecken på tilltagande kostnadstryck i företagens prisplaner, som ligger över det historiska genomsnittet. Det hänger samman med förväntade effekter av stigande energipriser. I framför allt handeln och industrin brukar stigande planerade priser vara förenade med svagare volymutveckling längre fram, vilket gör detta till en faktor att följa noga i den fortsatta konjunkturbedömningen.

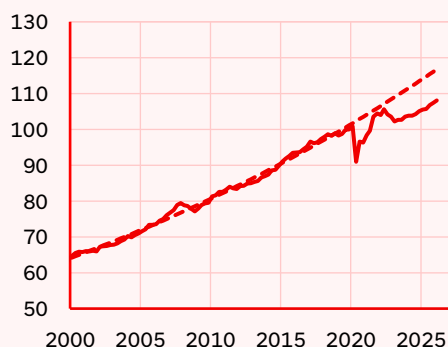
Försörjningsbalansen

Sett från ekonomins användningssida är det tydligt att de senaste åren har präglats av en svag inhemsk efterfrågan medan exportsektorn har varit räddningsplankan. I prognosen framåt är dock bilden annorlunda.

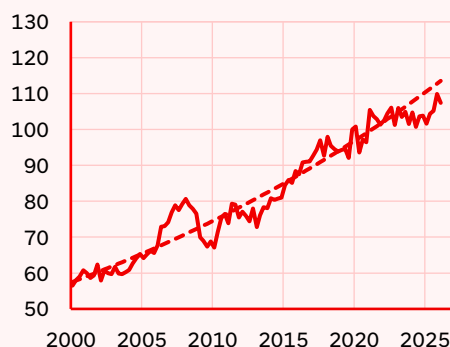
DIAGRAM 11

Försörjningsbalansens utveckling i relation till trend

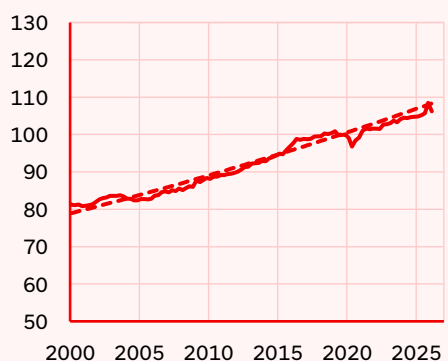
Hushållens konsumtion

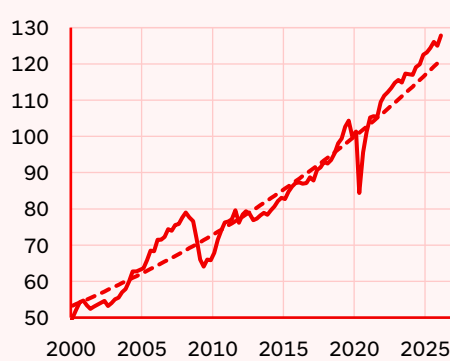
Investeringar

Offentlig konsumtion

Export

Anm. Index 100 = Q4 2019, trend baserat på 2000Q1–2019Q4.

Källa: SCB och egna beräkningar.

Hushållens konsumtion

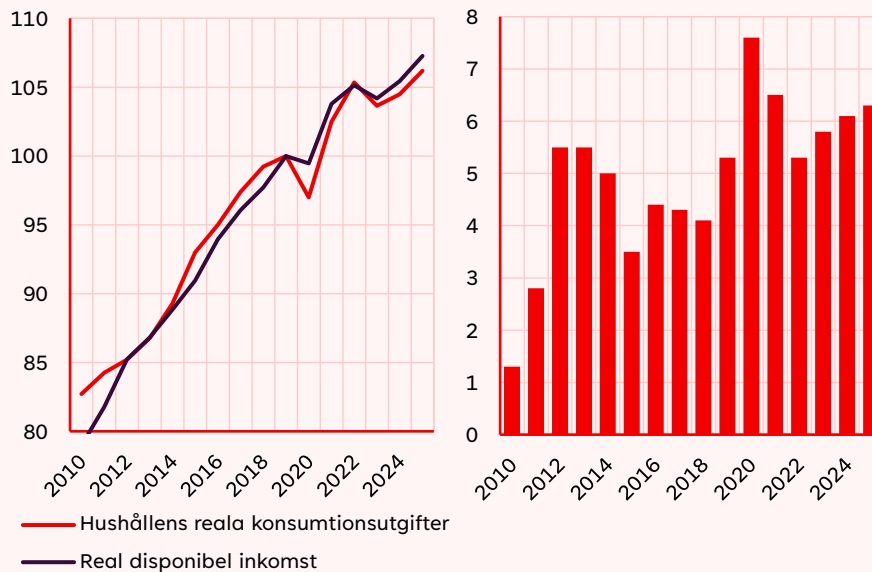
Sedan pandemin har hushållen hållit hårdare i plånboken. Först bidrog smittspridningen och dess restriktioner till försämrade konsumtionsmöjligheter. Därefter tvingades många hushåll att minska sin konsumtion under inflationskrisen då köpkraften urholkades. Under de senaste åren har konsumtionstillväxten varit svagt positiv men hållits tillbaka av att hushållen successivt sparat allt större del av sin inkomst.

För 2026 räknar LO-ekonomerna med relativt goda löneökningar som, tillsammans med låg inflation, skapar förutsättningar för en tydlig ökning av hushållens konsumtion (+2,7 procent). Samtidigt påverkas hushållens framtidstro negativt av utvecklingen i omvärlden, vilket talar för att den trendmässiga ökningen av sparkvoten fortsätter. Under 2027 väntas den högre inflationen hålla tillbaka köpkraftsutvecklingen med en något svagare tillväxt i hushållskonsumtionen som resultat (+2,2 procent).

Konsumtion & disponibel inkomst Sparkvot

Fasta priser, index 2019 = 100

Andel av disponibel inkomst, procent

Anm. Hushållens eget sparande definieras som disponibel inkomst – hushållens konsumtionsutgifter.

Källa: Konjunkturinstitutet och egna beräkningar.

Investeringar

Enligt LO-ekonomernas bedömning fortsätter investeringarna i ekonomin att växa i en god takt 2026 (+3,3 procent) och 2027 (+3,8 procent).

Bostadsbyggandet bromsade in när räntorna steg. Byggstarterna nådde sin lägsta nivå 2024 med under 30 000 nya påbörjade bostäder. Sedan dess har byggstarterna långsamt återhämtat sig och väntas stiga till över 35 000 såväl 2026 som 2027.

De offentliga investeringarna drivs i huvudsak av staten som väntas öka investeringarna väsentligt, främst i försvarsmateriel. Exakt vilket år dessa investeringar får genomslag i nationalräkenskaperna är i vissa fall svårt att förutse, då investeringar i exempelvis svenskproducerad försvarsmateriel påverkar BNP när materielen produceras medan budgeterade betalningar för materielen kan ligga vid annan tidpunkt. Investeringar i väg och järnväg bidrar positivt till investeringstillväxten 2026 men minskar något 2027.

Den största delen av investeringarna i ekonomin sker dock i näringslivet och då framför allt i tillverkningsindustrin. Industrins investeringsbehov utvecklas i takt med industrins bredare tillväxt och bedöms i stort vara i linje med den långsiktiga trenden under 2026 och 2027.

Offentlig konsumtion

Den offentliga konsumtionen väntas växa i takt med den övriga ekonomin i år (+1,9 procent) men bromsa in till lägre tillväxttal nästa år (+1,2 procent). Tillväxtsiffrorna döljer en påtaglig skillnad mellan statens konsumtion å ena sidan och kommuner och regioners konsumtion å andra sidan. Statlig konsumtion väntas växa kraftigt, framför allt 2026, till följd av de betydande

försvarssatsningarna. Kommunsektorns konsumtionstillväxt väntas i stället ligga under 1 procent både 2026 och 2027, delvis orsakat av mindre barnkullar i förskolan.

En stor osäkerhet för prognosperioden är hur den tillträdande regeringen efter valet kommer att hantera det omfattande budgetunderskottet på närmare 200 miljarder kronor som har arbetats upp under mandatperioden. Mätt som andel av BNP närmar sig budgetunderskottet 2026 nivåerna för det extraordinära pandemiåret 2020. Även 2027 väntas nuvarande politik resultera i betydande underskott redan innan några nya reformer har inkluderats i beräkningen. En snabb återgång till ramverkets mål om balans i offentliga finanser skulle få betydande och dämpande påverkan på den offentliga konsumtionen 2027.

Utrikeshandel

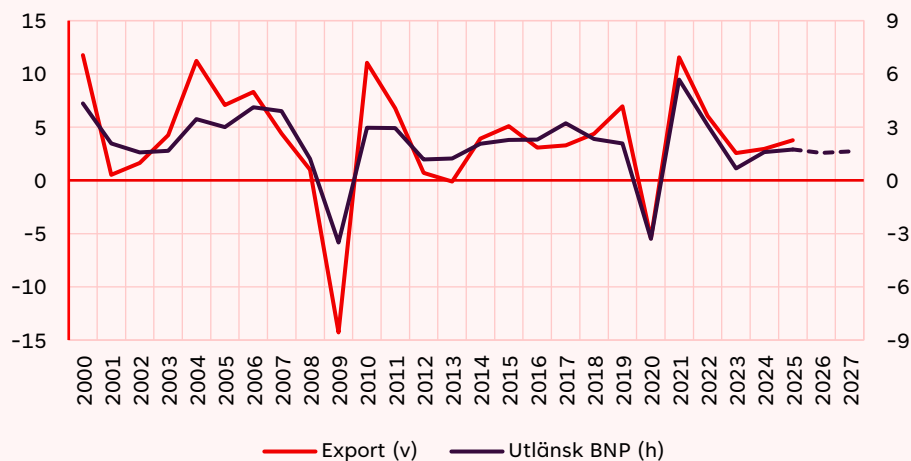
Exporten har varit ett viktigt draglok i svensk ekonomi under åren efter pandemin. En relativt stark internationell efterfrågan har bidragit till god utveckling i svenska exportföretag. Framöver väntas dock omvärldstillväxten mattas av något, vilket innebär att exporten utvecklas något svagare under 2026 och 2027 än under de senaste åren.

I och med en större inhemsk efterfrågan kommer importen öka. LO-ekonomernas bedömning är därför att nettoexporten utvecklas svagt under prognosperioden, trots god exporttillväxt. En viktig förklaring är tjänstehandeln, där importen har ökat snabbt sedan pandemin.

DIAGRAM 13

Svensk export och handelsviktad utländsk BNP

Fasta priser, procentuell förändring från föregående år

Anm. Utländsk BNP beräknas genom att sammanväga BNP-tillväxten för Sveriges 40 viktigaste exportpartners. Streckad linje inkluderar prognos från OECD. OECDs BNP-prognoser publicerades den 3:e juni 2026.

Källa: SCB, OECD och egna beräkningar.

Svensk tjänsteexport bäst i klassen

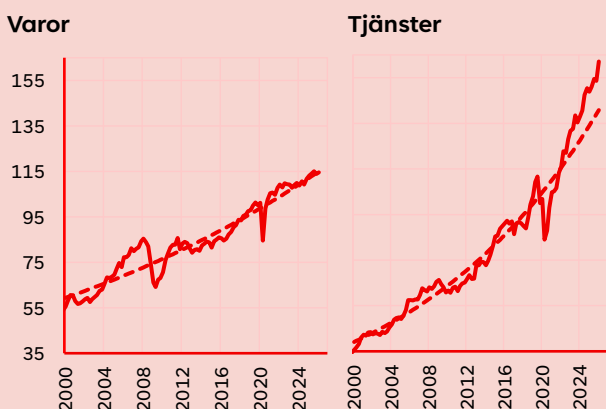
Svensk export har utvecklats starkt de senaste åren. Särskilt tjänsteexporten har vuxit snabbt och har med rätta beskrivits som en viktig tillväxtmotor i svensk ekonomi. Parallellt med stark exporttillväxt har dock även tjänsteimporten ökat dramatiskt, vilket tynger BNP.

Jämförs tjänste- och varuexporten med sina respektive trender från tiden före pandemin framgår det att båda exportslagen har utvecklats starkt. Varuexporten har ökat med cirka 15 procent sedan pandemin. Även 2025 var ett starkt år för varuexporten, med en tillväxt på 3,3 procent, trots att värdet av exporten till USA sjönk med 9 procent på grund av kraftigt höjda tullar. Givet varuexportens storlek har den därmed varit en viktig drivkraft i svensk ekonomi under de senaste åren. Tjänsteexporten har dock utvecklats ännu starkare. Sedan pandemin har den ökat med över 60 procent, vilket förklarar varför den på senare år ofta har beskrivits som den tysta tillväxtmotorn i svensk ekonomi.

DIAGRAM 14

Export, fasta priser

Index, 100 = 2019K4. Streckad trend 2000–2019.

Källa: SCB.

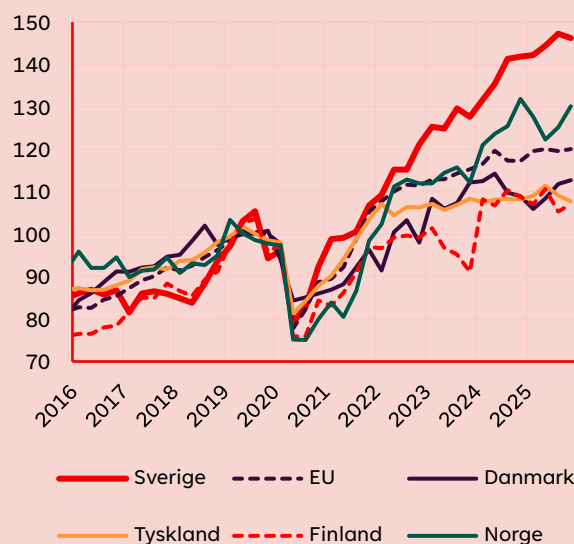
³ Se Camacho, José och Liv Hakimi Fard (2025), Storföretag bakom växande utrikeshandel med tjänster, Staff memo. Sveriges Riksbank.

Den starka svenska tjänsteexporten följer en bred global trend med snabb tillväxt över tid. Sedan pandemin har dock Sveriges utveckling varit extra stark i ett internationellt perspektiv och vuxit snabbare än flera jämförbara europeiska länder.

DIAGRAM 15

Tjänsteexport, europeiska länder

Index, 100 = 2019 (fasta priser)

Källa: Eurostat.

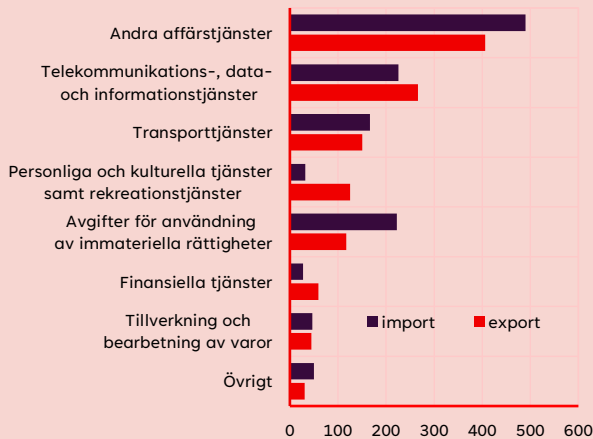
Vad ligger då bakom uppgången? Enligt Riksbanken³ är det ett fåtal mycket stora multinationella företag med huvudkontor i Sverige som driver utvecklingen i utrikeshandeln med tjänster, där närmare 30 procent av all handel kan härledas till de tio största företagen.

Tjänsteexporten består till stor del av tjänster som varit relativt lätta att digitalisera, exempelvis affärstjänster, telekommunikation och kulturella tjänster som streaming.

DIAGRAM 16

Svensk tjänsteexport efter kontopost

Miljarder kronor, 2025

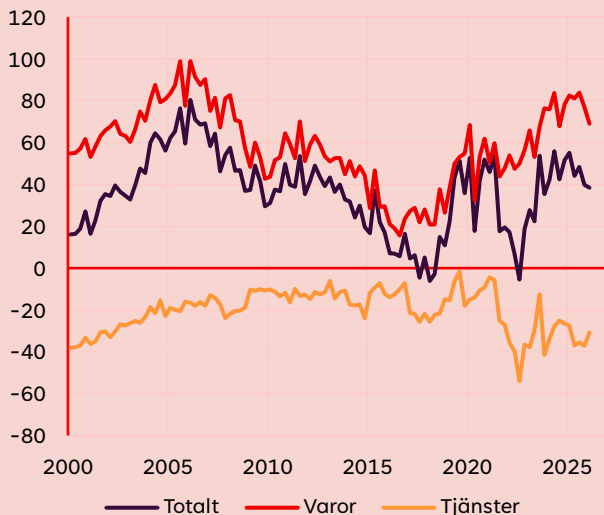
Källa: SCB.

Om tjänsteslagen delas in i digitaliserade respektive traditionella tjänster framgår det att Sverige redan före pandemin hade en större andel digitaliserade tjänster än EU-genomsnittet. Samtidigt har värdetillväxten varit starkare i de digitaliserade tjänsterna än i de traditionella. Den svenska tjänsteexportens sammansättning var alltså gynnsam redan när 2020-talets turbulens tog fart.

DIAGRAM 17

Nettoexport

Fasta priser, miljarder kronor

Källa: SCB.

Mindre uppmärksammat är att även tjänsteimporten har ökat kraftigt sedan pandemin,

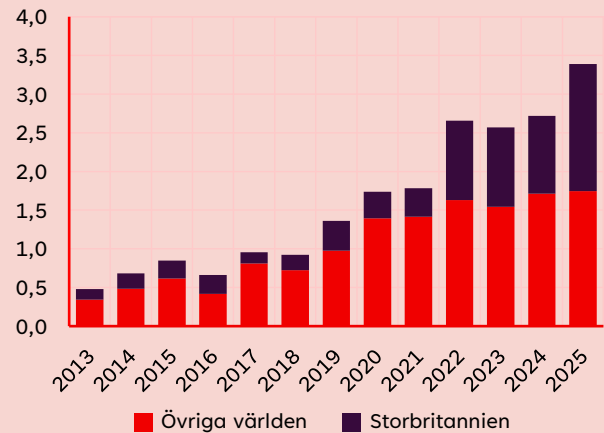
och i själva verket mer än tjänsteexporten. Detta skiljer sig från varuhandeln, som länge har haft ett positivt netto. Sammantaget har alltså tjänstehandeln bidragit negativt till BNP-utvecklingen sedan pandemin.

Det som framför allt har drivit upp tjänsteimporten är användningen av immateriella rättigheter från utlandet. Eftersom stora delar av tjänstehandeln sker inom multinationella koncerner är det sannolikt att många av dessa betalningar sker mellan företag inom samma koncern. Nästan hälften av kostnaderna gick 2025 till Storbritannien. I relation till svensk BNP motsvarade detta närmare 1,6 procent till Storbritannien och 1,7 procent till övriga världen. Totalt har importen av immateriella rättigheter i relation till BNP stigit från cirka 0,5 procent 2013 till 3,4 procent 2025. Hur vi ska förstå och värdera den dramatiska utvecklingen i tjänsteimporten är en fråga som förtjänar mer plats i den ekonomiska debatten.

DIAGRAM 18

Import av immateriella rättigheter

Andel av BNP, procent

Källa: SCB (Nationalräkenskaperna) och egna beräkningar.

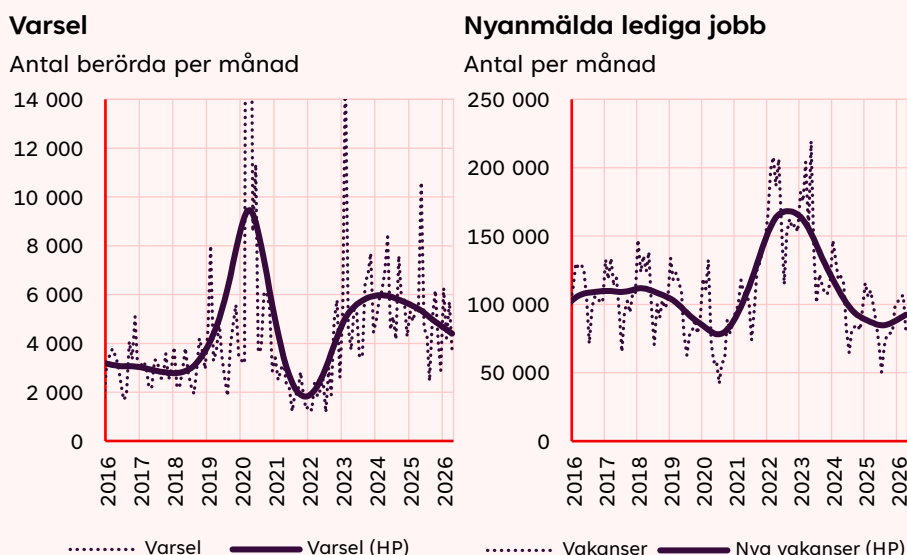
3. Arbetsmarknad

Arbetsmarknaden visar nu tecken på återhämtning. Det gäller inte minst för arbetare. Bland akademiker har antalet arbetslösa dock fortsatt att stiga under det senaste året. Utvecklingen har varit särskilt negativ i data- och IT-branschen. Även om en viss ljusning kan skönjas på arbetsmarknaden ligger arbetslösheten totalt sett kvar på höga nivåer. En halv miljon personer är fortfarande arbetslösa enligt SCBs Arbetskraftsundersökning. Utvecklingen speglar effekterna av den utdragna lågkonjunkturen.

Den måttliga konjunkturförbättring vi ser framför oss förväntas öka efterfrågan på arbetskraft. Tillväxttakten räcker dock inte till för att pressa ned arbetslösheten lägre än till strax under 8 procent i slutet av 2027.

Varslen har legat högt sedan början av 2023, samtidigt som antalet nyanmälda lediga jobb på Arbetsförmedlingen föll under 2023 och 2024. De senaste månaderna syns vissa ljusningar. Antalet nyanmälda lediga jobb har ökat från låga nivåer sedan i höstas och varslen minskar trendmässigt sedan en tid tillbaka. Detta indikerar tillsammans att efterfrågan på arbetskraft är på väg att stärkas.

DIAGRAM 19

Källa: Arbetsförmedlingen och egna beräkningar.

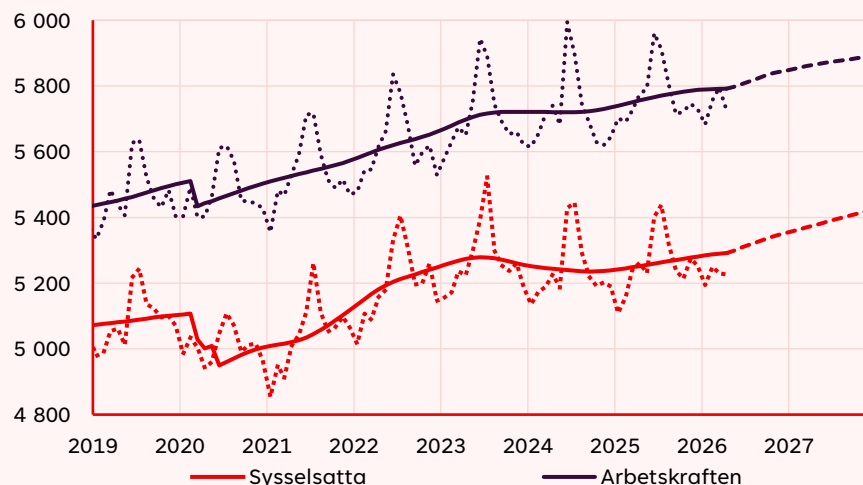
Antalet sysselsatta bedöms öka med i genomsnitt 1,0 procent i år och 1,4 procent 2027. Sysselsättningsgraden, i åldrarna 15–74 år, ökar då med en halv procentenhet i år till 69,5 procent och sedan med en procentenhet till 70,5 procent nästa år. Med ett mer normalt konjunkturläge räknar vi med att

arbetskraftsdeltagandet till år 2027 återgår till mer normala nivåer i de befolkningsgrupper där det har sjunkit de senaste åren. Därtill förväntas även höjningen av riktåldern för pension medföra ett visst tillskott till arbetskraften. Arbetskraften förväntas därför växa med 0,8 procent i år och 1,0 procent nästa år. Det innebär ett arbetskraftsdeltagande i åldrarna 15–74 år på 76,8 procent nästa år, jämfört med förväntade 76,0 procent i år.

DIAGRAM 20

Sysselsättning och arbetskraft, 15–74 år

Originalvärden och trend, tusental

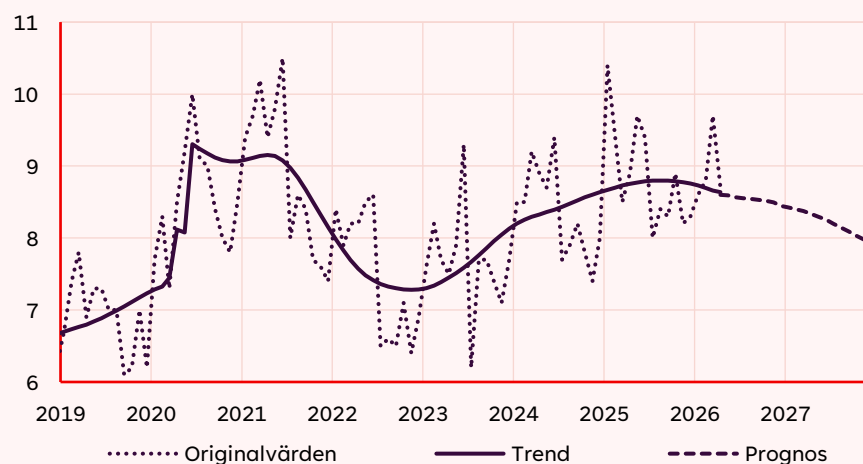
Källa: SCB (AKU) och egen prognos.

Sammantaget innebär detta att arbetslösheten fortsätter att sjunka i långsam men tilltagande takt under 2026 och 2027. I slutet av 2027 väntas arbetslösheten nå 7,9 procent. Det innebär en fortsatt hög arbetslöshet under prognosperioden, på i genomsnitt 8,6 procent i år och 8,2 procent nästa år. I åldersgruppen 20–66 år väntas arbetslösheten uppgå till 7,1 procent i år och 6,8 procent 2027.

DIAGRAM 21

Arbetslöshet, 15–74 år

Originalvärden och trend, procent

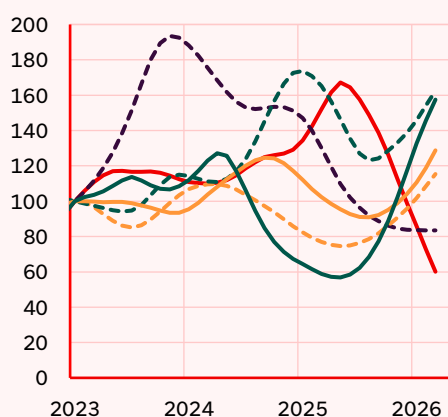
Källa: SCB (AKU) och egen prognos.

Utvecklingen skiljer sig åt mellan branscher. I tillverkningsindustrin har varslen minskat under andra halvan av 2025 och början av 2026. Det beror delvis på Northvolts varsel i maj 2025 som tillfälligt drog upp nivån. Även i byggbranschen har varslen minskat efter de höga nivåerna under 2023 och 2024. Inom transport- samt informations- och kommunikationsbranscherna har varslen däremot ökat. När det gäller nyanmälda lediga jobb är skillnaderna mellan branscherna mindre. I alla branscher har antalet nyanmälda lediga jobb börjat öka, men från låga nivåer.

DIAGRAM 22

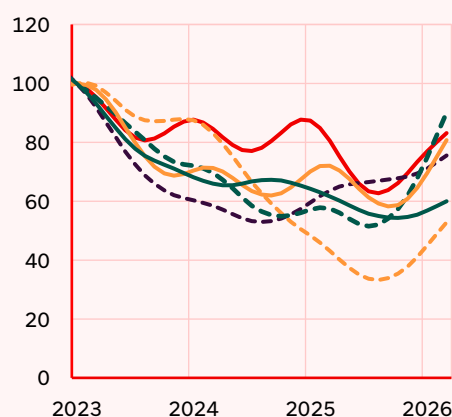
Varsel

Berörda per månad, HP-trend
januari 2023 = 100

Nyanmälda lediga jobb

Antal per månad, HP-trendIndex
Index januari 2023 = 100

- Tillverkning
- - - Handel
- Hotell- och restaurang
- - - Bygg
- - - Transport
- Information och kommunikation

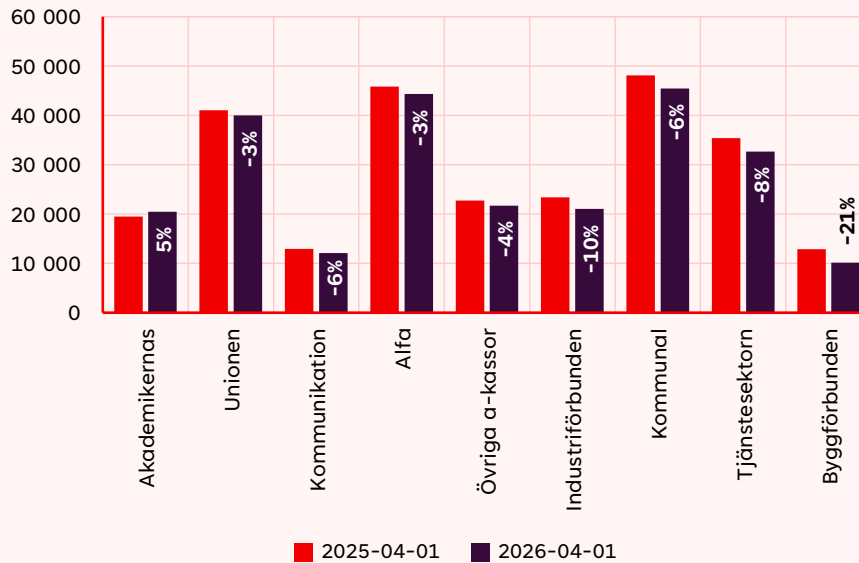
Källa: Arbetsförmedlingen och egna beräkningar.

Den ojämna återhämtningen syns även i a-kassestatistiken. Bland a-kassorna för arbetare i byggbranschen har antalet inskrivna arbetslösa minskat med 21 procent det senaste året. I övriga a-kassor anknutna till LO-förbunden minskar antalet arbetslösa med mellan sex och tio procent. Akademikernas a-kassa är den enda a-kassa där antalet arbetslösa ligger på en högre nivå nu än för ett år sedan. Värt att påpeka är dock att andelen arbetslösa bland medlemmarna i Akademikernas a-kassa är relativt låg, knappt 3 procent.⁴

⁴ Egna beräkningar utifrån arbetslösa inskrivna på Arbetsförmedlingen och a-kassornas medlemstal från IAF, april 2026.

Arbetslösa per a-kassa

Antal arbetslösa inskriva på Arbetsförmedlingen samt förändring i procent

Anm. Klustrade a-kassor: Industriförbundens a-kassor (IF Metalls, GS, Pappers, Livs), Byggförbundens a-kassor (Byggnads, Elektrikernas), Tjänstesektorn (HRAK, Handels, Fastighets), Kommunikation (Sekos, Transports).

Källa: Arbetsförmedlingen och egna beräkningar.

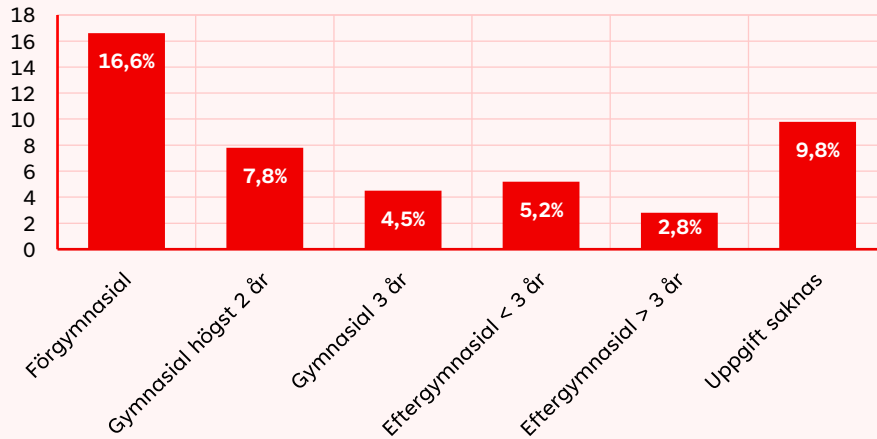
Statistik från omställningsorganisationerna pekar åt samma håll. Både TSL, som omfattar arbetare i privat sektor, och TRR, för privatanställda tjänstemän, ser nu tecken på att arbetsmarknaden börjar återhämta sig. Men förbättringen är tydligare i TSLs statistik. Antalet personer som beviljades omställningsstöd för uppsagda via TSL under det första kvartalet 2026 var drygt 26 procent lägre än samma kvartal i fjol. Hos TRR var minskningen 13 procent.⁵ Under perioden januari–maj var antalet beviljade omställningsstöd via TSL nästan hälften så många som under samma period 2025.

Den ljusning vi ser för arbetare visar sig på en arbetsmarknad med avsevärda skillnader i arbetslöshet mellan grupper. Arbetslösheten är fortfarande som lägst bland dem som har en längre eftergymnasial utbildning, vilka vanligen är tjänstemän. Högst är arbetslösheten bland dem som enbart har en förgymnasial utbildning.

⁵ Trygghetsfonden TSL (2026), Kvartalsrapport 2026:1 Gradvis återhämtning i ett ostabilt läge. TRR (2026), Ljusare arbetsmarknad för tjänstemän, pressmeddelande 13 april 2026.

Arbetslöshet efter utbildningsnivå

Arbetslöshet, 20–66 år, mars 2026, procent

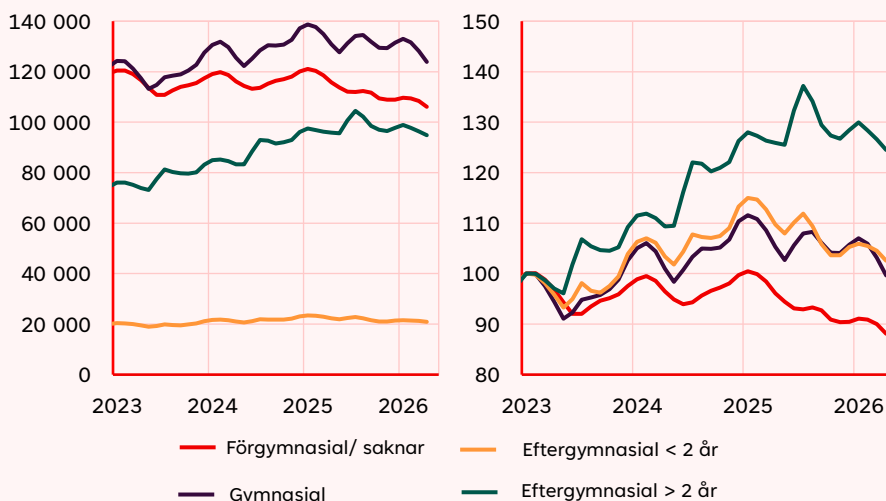
Anm. Utbildningsnivå i BAS hämtas från SCBs utbildningsregister (UREG). För personer med utbildning från utlandet kan uppgift om utbildningsnivå saknas eller vara ofullständig.
Källa: SCB (BAS, preliminär statistik).

De skilda arbetslöshetsnivåerna återspeglar sig i antalet arbetslösa som är inskrivna på Arbetsförmedlingen, där de som saknar eftergymnasial utbildning fortfarande är flest. Men under den senaste lågkonjunkturen har ökningen varit störst, relativt sett, bland personer med eftergymnasial utbildning. Det gäller särskilt dem med minst två års eftergymnasial utbildning, där antalet inskrivna arbetslösa fortfarande ligger klart över nivån i början av 2023.

Arbetslösa inskrivna på Arbetsförmedlingen efter utbildningsnivå

Antal inskrivna arbetslösa

Index, 100 = januari 2023

Källa: Arbetsförmedlingen och egna beräkningar.

En uppdelning efter ålder och utbildningsnivå visar att bland 35–44-åringar är akademiker numera den största gruppen bland de arbetslösa som är inskrivna på Arbetsförmedlingen. Antalet arbetslösa akademiker i denna åldersgrupp är på en lika hög nivå som under pandemin. I den åldern har man vanligen hunnit

etablera sig på arbetsmarknaden. Den här lågkonjunkturen har alltså drabbat grupper som vanligen har en stark ställning på arbetsmarknaden.

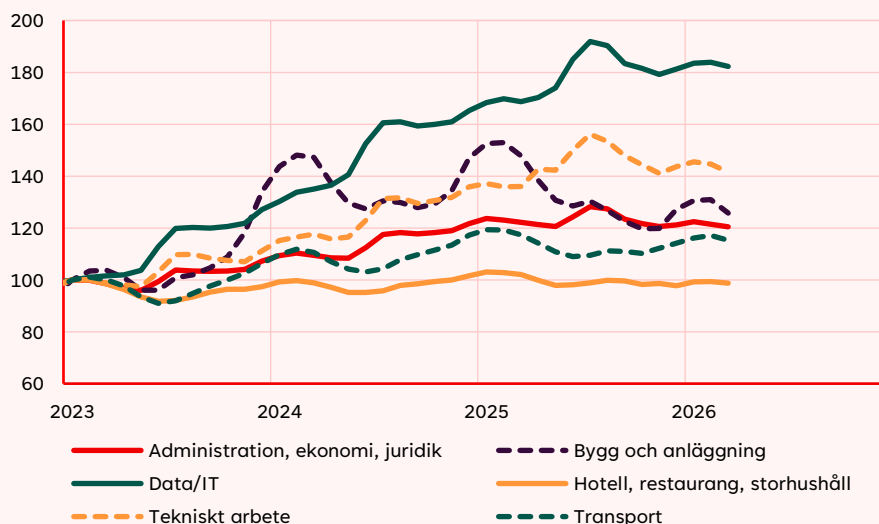
Bland personer yngre än 35 år har det totala antalet inskrivna arbetslösa minskat det senaste året. Även här är utvecklingen ojämn, med en mindre tydlig minskning bland unga med längre utbildning. Bland äldre är skillnaderna mellan utbildningsgrupper mindre tydliga.

Att delar av arbetsmarknaden fortsatt är mycket svag är särskilt tydlig inom yrkesområdet Data/IT. Där har antalet inskrivna arbetslösa ökat kraftigt sedan januari 2023. Det är för tidigt att dra några långtgående slutsatser om orsakerna. Men en ny svensk studie pekar på att generativ AI kan ha gjort det svårare för unga att etablera sig i AI-exponerade yrken, exempelvis som mjukvaruutvecklare.⁶

DIAGRAM 26

Arbetslösa inskrivna på Arbetsförmedlingen, urval av yrkesområden

Antal personer, index, 100 = januari 2023

Anm. Urval av yrkesområden.

Källa: Arbetsförmedlingen och egna beräkningar.

⁶ Lodefalk, M., L. Löthman, M. Koch, och E. Engberg, (2026), *Same Storm, Different Boats: Generative AI and the Age Gradient in Hiring*, Working Paper 2/2026. Örebro University School of Business.

4. Löneutvecklingen

Den innevarande avtalsperioden (april 2025 till och med mars 2027) uppvisar en fortsättning på den uppväxlade löneökningstakt som inleddes med avtalsrörelsen 2023. Nu pågår de fackliga förberedelserna inför nästa års stora avtalsrörelse som kommer att beröra nästan 3,5 miljoner anställda i privat och offentlig sektor.

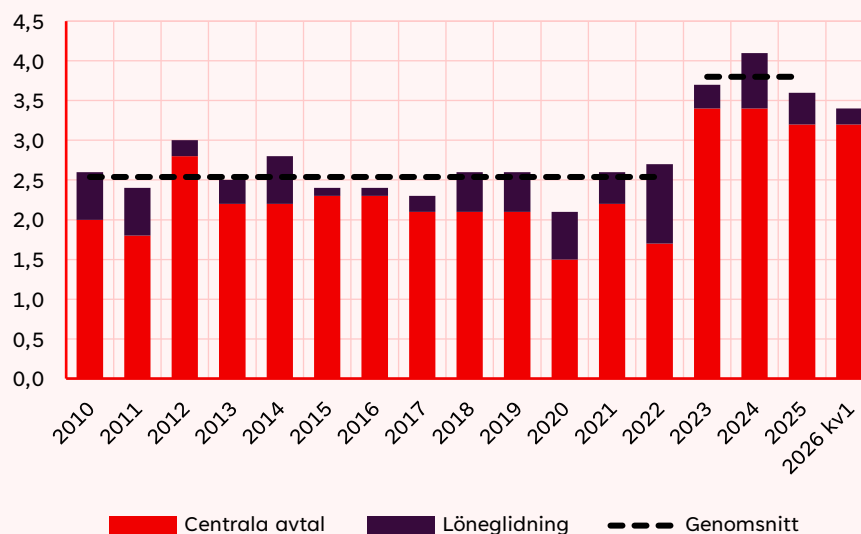
I fjol ökade lönerna i hela ekonomin med 3,6 procent. De centralt avtalade löneökningarna var 3,2 procent, vilket var något lägre än märket på 3,4 procent. Förklaringen är att avtalsvärdet kan användas till annat än löneökningar. Under denna avtalsperiod har tjänstemannafack i privat sektor valt att förkorta arbetstiden genom att införa arbetstidskonton i fler avtal än tidigare. För detta har de betalat 0,5 procentenheter av löneökningssutrymmet för 8 timmars ledighet per år. Arbetstidskonton, som tidigare främst var koncentrerade till industrin, förekommer nu även bland tjänstemän inom stora delar av tjänstesektorn. Samtidigt har redan befintliga arbetstidskonton utökats med fler timmar. Utöver detta förekommer, på vissa avtalsområden, även avsättningar för del- eller flexpension.

Under det första kvartalet i år, som tillhör det första avtalsåret, har lönerna preliminärt ökat med 3,4 procent.

DIAGRAM 27

Löneutvecklingen i hela ekonomin

Centrala avtal och löneglidning, procent

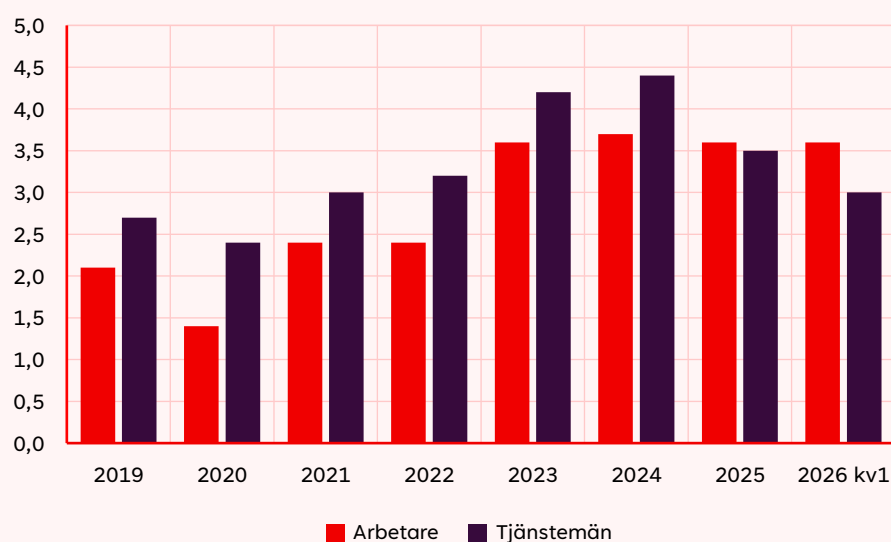
Källa: Medlingsinstitutet och egna beräkningar.

Det är vanligt att privatanställda tjänstemän har högre procentuella löneökningar än arbetare. Arbetarna har förvisso ofta något högre centralt avtalade löneökningar, men de efterföljande lokala förhandlingarna ger vanligen tjänstemännen mer i löneglidning. I fjol ökade lönerna dock i ungefär samma takt för båda grupperna. Under det första kvartalet i år tycks skillnaden återigen vara relativt stor, men nu till arbetarnas fördel. Denna något ovanliga utveckling beror till stor del på att fler tjänstemän än tidigare, som nämnts ovan, har accepterat lägre löneökningar i utbyte mot arbetstidsförkortning.

DIAGRAM 28

Löneökningar för arbetare och tjänstemän i privat sektor

Totala löneökningar (inklusive löneglidning), procent

Källa: Medlingsinstitutet.

Mellan 2021 och 2024 ökade lönerna i privat sektor snabbare än i offentlig sektor. Men i fjol var förhållandet det omvända. Under 2025 ökade lönerna i offentlig sektor med 3,8 procent, jämfört med 3,5 procent i privat sektor. Denna skillnad ser ut att hålla i sig även under det första kvartalet i år.

Löneprognos

Under det första kvartalet i år ökade lönerna i hela ekonomin preliminärt med 3,4 procent. Från och med det andra kvartalet gäller det nya och något lägre märket på 3,0 procent (jämfört med 3,4 procent det första avtalsåret). Det bör ge något lägre centralt avtalade löneökningar under resten av 2026. Samtidigt är det vanligt att löneglidningen ökar något när de centrala löneökningarna dämpas. Även en gradvis starkare arbetsmarknad kan bidra till detta. Sammantaget bedöms lönerna, inklusive viss löneglidning, öka med 3,4 procent under helåret 2026.

Löneprognos

Årlig procentuell förändring

	2025	2026p	2027*
Hela ekonomin	3,6	3,4	3,4*
Näringslivet	3,6	3,2	3,4*
Offentlig sektor	3,8	3,5	3,4*

* För 2027 gör vi inte en prognos utan ett tekniskt antagande att lönerna ökar i samma takt som 2026.

Källa: Medlingsinstitutet och egna beräkningar.

Eftersom nuvarande avtal löper ut från och med april nästa år, då en ny stor avtalsrörelse ska genomföras, gör vi ingen prognos för löneökningarna 2027. I stället gör vi ett tekniskt antagande att lönerna 2027 ökar i samma takt som prognosen för 2026.

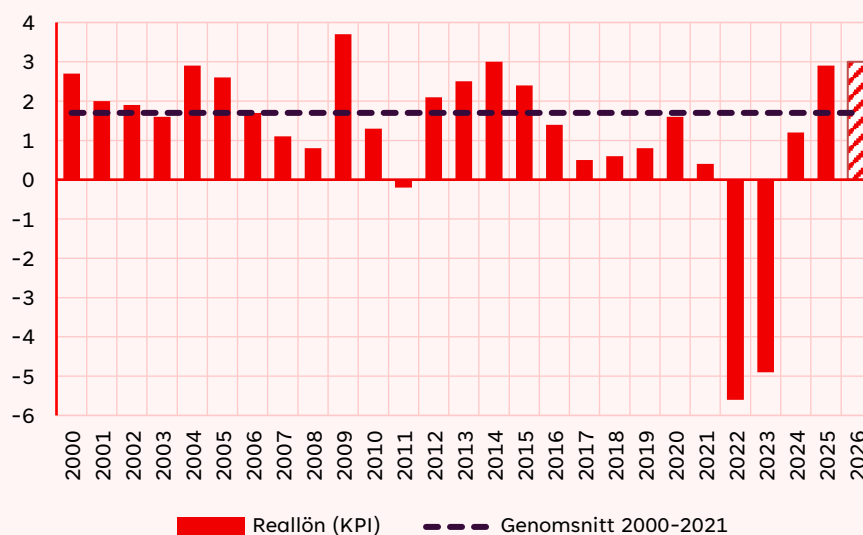
Rekordhög reallöneökningar

Efter det kraftiga reallönefallet under 2022 och 2023 har reallönerna åter ökat under de två senaste åren. I fjol ökade reallönerna (enligt KPI) med hela 2,9 procent. Det förklaras av relativt höga nominella löneökningar i kombination med låg inflation.

DIAGRAM 29

Reallöneutvecklingen (KPI)

Årlig procentuell förändring, prognos 2026

Källa: Medlingsinstitutet och egna beräkningar.

Enligt vår prognos blir även 2026 ett mycket starkt år då reallönerna bedöms öka med 3,0 procent. Både 2025 och 2026 blir alltså rekordår för reallönerna med den näst högsta tillväxttakten på över 25 år.

Då vi inte gör en prognos för de nominella löneökningarna 2027, på grund av avtalsrörelsen, gör vi inte heller en reallöneprognos. Men eftersom vi bedömer

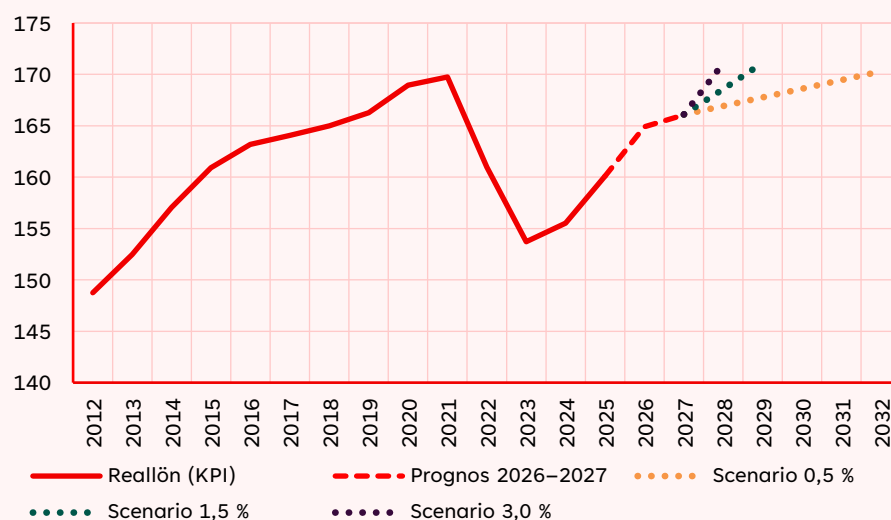
att inflationen blir klart högre 2027, när de tillfälliga politiska åtgärderna som pressar ner inflationen 2026 upphör, är det högst rimligt att anta att reallönerna inte växer lika snabbt som i år.

Med en stark reallönetillväxt 2025 och 2026 kommer en stor del av reallönetappet under 2022 och 2023 att tas tillbaka. Hur lång tid det tar innan vi är tillbaka på 2021 års toppnivå beror givetvis på hur snabbt reallönerna ökar framöver. I diagrammet har vi, utöver prognosen för 2026, gjort ett tekniskt antagande för 2027 (baserat på vår inflationsprognos och det tekniska antagandet för de nominella löneökningarna). Därefter har vi beräknat tre olika scenarier med olika tillväxttakter. Om reallönerna från 2028 och framåt växer med 3 procent per år, i linje med rekordåren 2025 och 2026, når vi tillbaka till 2021 års nivå år 2028. Med en tillväxttakt på 1,5 procent, vilket motsvarar genomsnittet för perioden 2012 till 2021, dröjer det ytterligare ett år. Och med en låg tillväxttakt på blygsamma 0,5 procent, vilket ungefär motsvarar åren mellan 2017 och 2019, dröjer det till år 2032.

DIAGRAM 30

Reallöneutvecklingen (KPI)

Index, 100 = 1995, prognos för 2026 och tekniskt antagande för 2027 samt tre scenarier med olika tillväxttakt från och med 2028

Källa: Medlingsinstitutet och egna beräkningar.

Vinstandelen fortsatt hög

Vinstutvecklingen i näringslivet har betydelse för lönebildningen. Det gäller i synnerhet vinstandelen som är en spegelbild av löneandelen. Vinstandelen visar hur mycket av förädlingsvärdet som går till kapitalägarna medan löneandelen, den del som går till löntagarna, utgör den resterande delen. En hög vinstandel innebär alltså en låg löneandel och tvärtom.

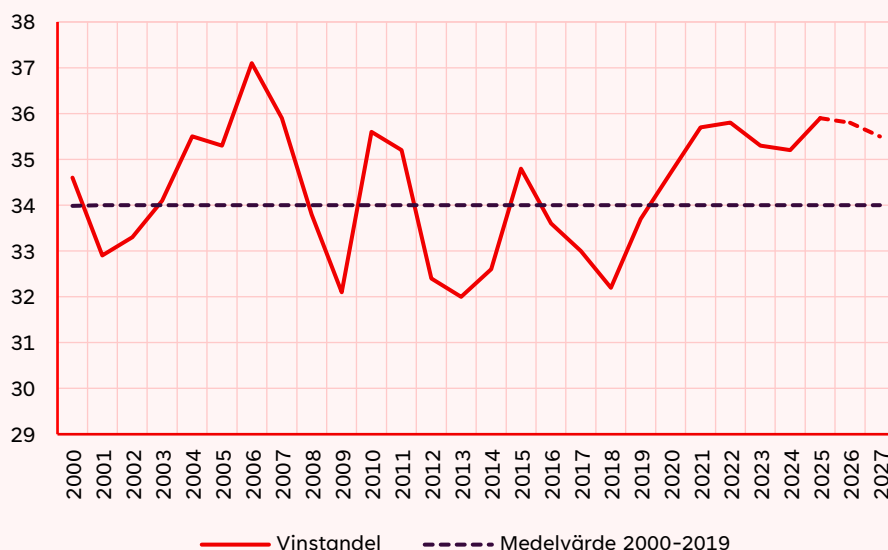
I sex år i rad, mellan 2020 och 2025, har vinstandelen legat över sitt historiska genomsnitt. Det är en ovanligt lång period. Enligt Konjunkturinstitutet kommer

vinstandelen dessutom att ligga kvar, om än med något minskande trend, över sitt historiska snitt såväl 2026 som 2027.

DIAGRAM 31

Vinstandelen i näringslivet

Justerad bruttovinstandel, exkl. små- och fritidshus, andel av förädlingsvärdet 2000–2025 samt Konjunkturinstitutets prognos för 2026 och 2027

Källa: Konjunkturinstitutet, mars 2026.

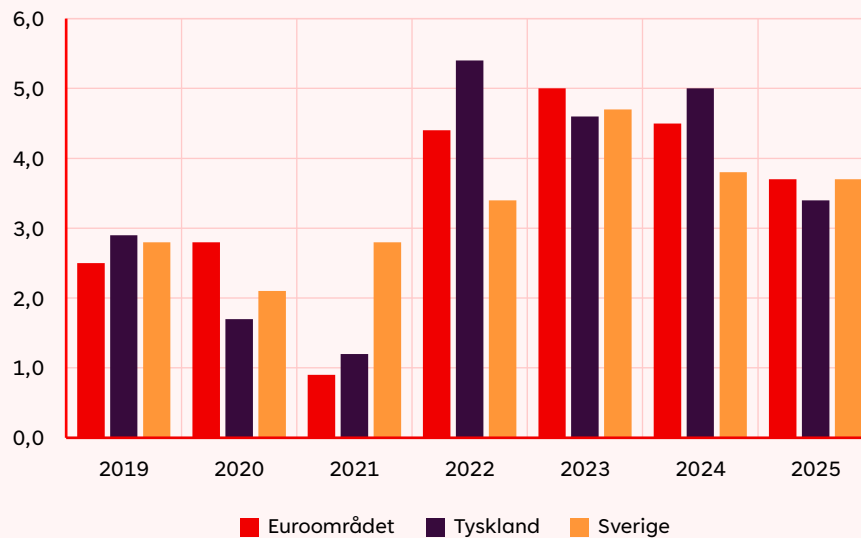
Ur ett lönebildningsperspektiv är det hela näringslivets vinstandel som har betydelse, inte nivån och utvecklingen i de enskilda branscherna. Men en viss branschanalys kan ändå vara på sin plats. Konjunkturinstitutet visar att industrins vinstandel har legat över, stundtals mycket över, sitt historiska snitt under tio års tid. Industrins vinstandel har minskat sedan toppen 2024 och bedöms fortsätta göra så i år och nästa år, men kommer likväl ligga över sitt historiska snitt även 2027. Sedan 2024 har i stället vinstandelen inom tjänstebranscherna ökat påtagligt och bidrar nu till att hålla uppe vinstandelen i hela näringslivet.

I takt med Europa

Den svenska uppväxlingen av löneökningstakten sedan 2023 har sin motsvarighet i andra länder. Sedan 2022 har den genomsnittliga löneökningstakten i euroområdet varit något högre än i Sverige. Även i Tyskland, som är ett stort och viktigt konkurrentland, har lönerna ökat snabbare eller i samma takt som Sverige. I Danmark och Finland har däremot lönerna ökat något långsammare än i Sverige under senare år.

Löneutvecklingen i Sverige, Tyskland och Euroområdet

Årlig procentuell förändring i näringslivet, 2019–2025

Källa: Eurostat (wages and salaries).

Facken inom industrin, som gör mer djupgående analyser av industrins utveckling jämfört med andra länder, visar att löner och arbetskraftskostnader inom svensk industri har utvecklats något långsammare än i såväl Tyskland som euroområdet som helhet.⁷ Den uppväxlade löneökningstakten har alltså inte försvagat svensk konkurrenskraft; tvärtom har svensk industri vunnit marknadsandelar under de senaste åren.⁸

⁷ Facken inom industrin (2026), Aktuellt inom industrin.

⁸ Facken inom industrin (2026), Ekonomiska bedömningar mars 2026.

LO kräver kortare veckoarbetstid

Det är länge sedan Sverige genomförde en generell arbetstidsförkortning. 40-timmarsveckan infördes 1973 och 8-timmarsdagen har mer än 100 år på nacken. I dag har många andra europeiska länder kortare arbetstider än Sverige, oavsett hur man mäter.⁹ I Danmark och Norge sänktes veckoarbetstiden till 37 respektive 37,5 timmar redan på 1980-talet. Inom tysk industri arbetar man mellan 35 och 38 timmar per vecka. I Sverige arbetar 68 procent av de anställda 40 timmar per vecka, vilket är mer än i andra länder. Samtidigt är det färre som arbetar deltid i Sverige. Att våra främsta konkurrentländer har kortare arbetsveckor indikerar att vi kan sänka arbetstiden i Sverige utan att hota vår konkurrenskraft.

LO-kongressen 2024 beslutade att LO ska verka för att veckoarbetstidsmålet sänks med bibehållen lön. En arbetstidsförkortning ger sannolikt olika vinster och kostnader i olika branscher. Att utgå från detta skulle ge olika resultat i olika branscher. Därför utgår LO ifrån en solidarisk arbetstidspolitik. Den är inspirerad av den solidariska lönepolitiken och innebär att samma arbetstidsförkortning genomförs för alla medan de kostnader som uppstår hanteras solidariskt.¹⁰

Att arbetstidsförkortningen ska ske med bibehållen månadslön är självklart. Så har också skett vid tidigare generella arbetstidsförkortningar i såväl Sverige som i andra länder. Utan bibehållen lön riskerar efterfrågan i ekonomin att minska.

LOs arbetstidsutredning redogör för vinster och kostnader, baserat på forskningsresultat, av en kortare arbetsvecka.¹¹ I korthet handlar vinsterna om påtagliga produktivitetseffekter, bättre hälsa, färre sjukskrivningar och att fler orkar arbeta längre innan de går i pension. Samtidigt kan ofrivilligt deltidsanställda få möjligheten att arbeta fler timmar än tidigare, vilket inte minst gynnar kvinnor som är överrepresenterade i gruppen.

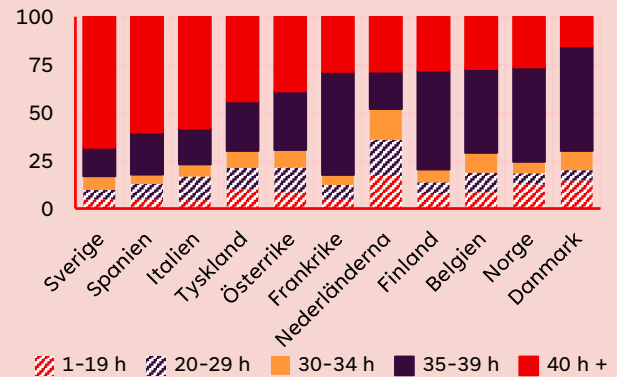
⁹ LO (2025), Sverige arbetar mycket.

¹⁰ LO (2025), Solidarisk arbetstidspolitik.

DIAGRAM 33

Vanligen arbetad tid per vecka 2024

Andel av alla anställda (15–64 år), procent

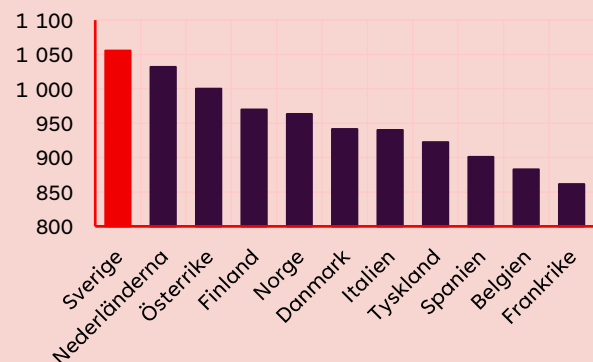
Källa: OECD.

Enligt LOs genomgång av forskningsresultaten kommer produktivitetsvinsterna att ta ungefär hälften av kostnaderna för arbetstidsförkortningen. De kvarvarande kostnaderna bör delas mellan arbetsgivare, arbetstagare och staten. Att arbetstiden förkortas successivt under ett antal år ger tid att anpassa verksamheterna, samtidigt som respektive parts kostnad per år blir hanterbara. Detta gör det fullt möjligt att kombinera en arbetstidsförkortning med reallöneökningar.

DIAGRAM 34

Antal arbetade timmar per capita

Faktiskt antal arbetade timmar 2023, 15–74 år

Källa: Eurostat (LPI).

¹¹ LO (2025), Kortare arbetstid – fakta, forskning och förutsättningar. Slutrapport.

5. Ekonomisk politik

Under hösten 2025 såg vi början på en länge efterlängtd återhämtning. Med tre år av lågkonjunktur och en historiskt hög arbetslöshet finns i dag betydande lediga resurser i ekonomin. För att säkra återhämtningen och sätta människor i arbete anser LO-ekonomerna att den ekonomiska politiken fortsatt behöver vara expansiv men välavvägd.

Inflationstendenserna i svensk ekonomi stammar från energipriserna, som drivs av faktorer långt utanför Riksbankens kontroll. Med 500 000 arbetslösa är omfattningen av regeringens finanspolitiska stimulanser rimlig. Men politikens inriktning lämnar mycket övrigt att önska. Konjunkturrella argument kan inte tas till intäkt för vare sig inköp av försvarsmateriel, skattesänkningar för höginkomsttagare eller tillfälliga prispopulistiska åtgärder inför valdagen.

Penningpolitik

LO-ekonomernas bedömning är att styrräntan bör lämnas oförändrad under prognosperioden. Trots en påbörjad återhämtning befinner sig Sverige fortsatt i en svag konjunktur. I LO-ekonomernas prognos är inflationen (KPIF) i genomsnitt 1,1 procent 2026 och 2,2 procent 2027, med en tillfällig topp på cirka 3 procent nästa sommar. Även om inflationen tillfälligt väntas stiga över målet på 2 procent under prognosperioden bör detta inte påverka Riksbankens räntebana.

Under det första kvartalet 2026 låg inflationstakten (mätt som KPIF) på 1,8 procent i genomsnitt. Inflationen hölls uppe av högre elpriser som delvis berodde på ovanligt låga temperaturer under början av året. Exkluderar man energipriserna från utvecklingen var inflationen 1,4 procent i genomsnitt med en fallande trend under det första kvartalet.

Enligt prognosen påverkas inflationsutsikterna framöver främst av globalt stigande energipriser samt en rad finanspolitiska åtgärder som dämpar prisnivån 2026 men som också bidrar till en högre inflationstakt 2027 när tillfälliga åtgärder avvecklas. Denna händelseutveckling speglar alltså varken ett fallande eller tilltagande inhemskt efterfrågetryck och kan därmed inte i sig bekämpas med räntevapnet.

Riksbankens mål för prisstabilitet är symmetriskt; målet är inte ett tak. Även om Riksbanken skulle välja att inte se till de underliggande tendenserna i prisutvecklingen (exempelvis med hänvisning till den övergripande inflationens betydelse för inflationsförväntningarna) föranleder en tillfällig inflation på 3 procent inte i sig några räntehöjningar, på samma sätt som att en tillfällig inflation runt 1 procent inte motiverar några räntesänkningar.

Med intrycken från 2022 års inflationschock i färskt minne ser vi en risk för att Riksbanken landar fel. Risken ligger i att de kan komma att feltolka såväl dagens utveckling som sin egen roll i den tidigare inflationskrisen. 2026 är inte 2022. Även om stigande energipriser spelade en viktig roll även i inflationskrisen 2022 var Sverige då mer utsatt, eftersom europeiska gaspriser påverkades särskilt kraftigt av begränsade leveranser från Ryssland. Dagens utbudsstörningar fördelas i stället globalt. Samtidigt var andra förutsättningar i ekonomin helt annorlunda 2022 efter pandemiårens speciella omständigheter. Enligt våra bedömningar kan dagens energiprischock snarare jämföras med prisuppgången under den arabiska våren, då oljepriset under lång period steg upp till 110 dollar per fat, men då spridningseffekterna i den svenska prisutvecklingen var begränsade.

I historieskrivningen efter inflationskrisen 2022 har Riksbanken tenderat att överdriva betydelsen av de egna räntehöjningarna. Enligt LO-ekonomernas bedömning förklarades den fallande inflationen i stort av att de utbudsdrivna prischockerna värkte genom ekonomin utan att tillåtas få fäste i lönebildningen. De svenska räntehöjningarnas roll för prisutvecklingen var i bästa fall begränsad, samtidigt som de orsakade betydande skada på tillväxt och sysselsättning.

Den svenska koordinerade lönebildningen löper liten risk att medföra pris–lönespiraler

Riksbanken har länge legat mycket nära den Europeiska centralbanken i sina räntebeslut. ECB har nu tydligt öppnat för räntehöjningar framåt. LO-ekonomerna vill därmed betona vikten av att Riksbanken gör självständiga bedömningar av vilken räntenivå som är ändamålsenlig för svensk ekonomi. Inte minst är det viktigt att i detta sammanhang beakta den svenska lönebildningens roll.

Den svenska lönebildningsmodellen minskar risken för pris–lönespiraler. De svenska löneökningarna var under åren kring inflationschocken 2022 också måttliga jämfört med löneökningarna i många andra europeiska länder. Detta konstateras även i den utvärdering av Riksbanken som publicerades tidigare i våras.¹² Under inflationschocken beaktade Riksbanken i allt för liten utsträckning den svenska lönebildningsmodellens inflationsstabiliserande funktion. Den senaste tiden har dock delar av direktionen i sin kommunikation betonat den centrala roll svensk lönebildning hade under inflationschocken 2022. Det är positivt.

Sedan 1997 bygger den svenska lönebildningsmodellen på samordnade förbundsförhandlingar där LO-samordningen, Industriavtalet och Svenskt Näringslivs samverkansordning är de tre centrala delarna. Den internationellt konkurrensutsatta industrin förhandlar först och sätter ett normerande märke för löneökningstakten. Märket biter hårt. I princip samtliga svenska arbetsgivare påverkas av industrinormeringen. Branschernas avvikelser från

¹² Ravns, Morten O. och Carolyn A. Wilkins (2026) Utvärdering av Riksbankens penningpolitik 2015–2024. Sveriges Riksdag.

märket är små. Löneglidningen, det vill säga löneökningar utöver vad avtalen säger, har avtagit över tid.

Det är en vedertagen utgångspunkt inom svensk fackföreningsrörelse att utgå ifrån inflationsmålet (snarare än inflationsförväntningarna), näringslivets genomsnittliga produktivitetstillväxt, vinstandelens utveckling och Sveriges relativa konkurrenskraft i bedömningen av löneutrymmet inför avtalsrörelser.

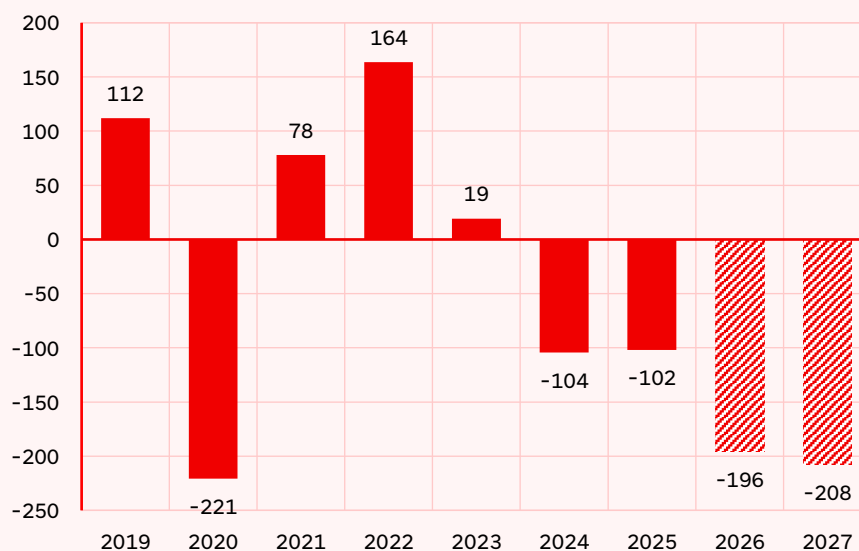
Finanspolitik

Regeringens budgetunderskott 2026 är exceptionellt stort. Med ett förväntat underskott på närmare 3 procent av BNP närmar sig dagens underskott nivåer endast matchade av pandemikrisens första år. Höstens mycket expansiva budget kompletterades med stora anslag ”utanför ram” i form av försvarssatsningar och stöd till Ukraina. Till detta har flera ändringsbudgetar under våren adderat ytterligare utgifter och skattesänkningar. För att tillfälligt hålla nere underskottet har delar av kostnaderna för det militära stödet till Ukraina flyttats från 2026 till kommande år, vilket förbättrar siffrorna för 2026 något, men försämrar läget framåt. Regeringen har inte presenterat några prognoser för de offentliga finanserna som både tar hänsyn till regeringens lägre tillväxtprognoser och de nya åtgärderna som har föreslagits. Men Riksgälden bedömde i sin prognos den 28 maj att staten väntas behöva låna nära 200 miljarder kronor netto 2026 och ytterligare över 200 miljarder kronor 2027.

DIAGRAM 35

Statens budgetsaldo

Miljarder kronor löpande priser, utfall och prognos

Källa: Riksgälden, 2026-05-28.

Dagens finanspolitiska debatt är svårhanterlig. Det nuvarande överskottsmålet innebär uppenbara problem när det gäller att skapa en tillräcklig efterfrågan för att pressa tillbaka arbetslösheten. Samtidigt är ett saldomål tydligt och transparent. I det nuvarande politiska läget svär finansministern trohet till

saldomålet och konstaterar att ”utrymmet för ofinansierade vallöften är begränsat”.¹³ Därefter presenteras ytterligare 25 miljarder kronor i ofinansierade reformer som tar ekonomin längre ifrån det mål hon hävdar sig vilja upprätthålla. Det är förvisso bättre att bryta mot dåliga regler än att följa dem, men en sund ekonomisk debatt kräver också att politiken är transparent med vilka principer man styr efter.

Givet den höga arbetslösheten är det LO-ekonomernas syn att det är motiverat att gå med betydande underskott för att trycka ner arbetslösheten. En stark ekonomi byggs genom att alla som kan arbeta också ges möjlighet att göra så. Men det utrymme en sådan finanspolitisk hållning ger måste användas effektivt.

Regeringen har i stället använt utrymmet till omfattande skattesänkningar. Bara i de olika budgetarna för 2026 genomfört skatteförändringar som sänker intäkterna med över 60 miljarder kronor. Sett till de samlade skattereformer som har genomförts under mandatperioden sänks skatteintäkterna med över 100 miljarder kronor 2026. Dessa skattesänkningar är varken strukturellt motiverade eller effektiv konjunkturpolitik.

I höstens budget vill LO-ekonomerna i stället se satsningar på följande tre områden för att understödja återhämtningen och bygga svensk ekonomi långsiktigt stark:

- **Stärk svensk motståndskraft mot energiprischocker**
- **Höj levnadsstandarden för breda grupper**
- **Helreovera arbetsmarknadspolitiken**

Stärk svensk motståndskraft mot energiprischocker

Regeringen har under våren lagt 22 miljarder kronor på krisåtgärder för att hantera de höga energipriserna (se tabell 6). Volatila energipriser kan vara mycket svårhanterliga för hushåll och företag, vilket kan motivera krisstöd. Omfattningen av det paket regeringen har gått fram med är dock anmärkningsvärt stort. Stödets generella utformning driver upp kostnaderna och innebär att en stor del av medlen går till personer med höga inkomster.

Men framför allt är det problematiskt att en så liten andel av medlen regeringen lägger på krisåtgärder går till åtgärder som stärker vår framtida motståndskraft mot energiprischocker. Stöden har nästan uteslutande karaktären av plåster-på-såren. Endast 600 miljoner kronor går till åtgärder som kan förväntas stärka vår motståndskraft mot framtida energiprischocker. Ungefär hälften av medlen går dessutom till åtgärder som, genom att dämpa prissignaler, minskar incitamenten att ställa om.

¹³ Dagens Nyheter, 13 februari 2026.

Krisåtgärder med anledning av höga energipriser

Våren 2026

Åtgärd	Kostnad mdkr	Mottagare	Bedömd effekt på omställningstakten
Tillfälligt sänkt skatt på bensin och diesel (maj–september)	1,64	Företag och hushåll (generell)	Negativ
Tillfälligt el- och gasstöd till hushåll (baserat på förbrukning under januari och februari, utbetalning fr o m juni)	2,415	Hushåll (generell)	Neutral
Förstärkt elbilspremie ¹	0,1	Hushåll med låga inkomster (riktad)	Positiv
Ersättning till statliga myndigheter för inköp av fossilfria drivmedel eller elektriska alternativ ¹	0,5	Myndigheter	Positiv
Ytterligare tillfälliga skattesänkningar på bensin och diesel (juni–november)	7,67	Företag och hushåll (generell)	Negativ
Mer medel elstöd	1,0	Hushåll (generell)	Neutral
Tillfälligt halverad kostnad för pendlare i kollektivtrafik	6,5	Hushåll (generell)	Neutral
Stöd till jordbruk och fiske	1,6	Företag	Negativ
Stöd till luftfarten	0,52	Företag	Negativ
Totalt	21,945		

¹ Finansieras genom omfördelning av medel inom området "miljö, klimat och natur".

Källa: Regeringen och egna bedömningar.

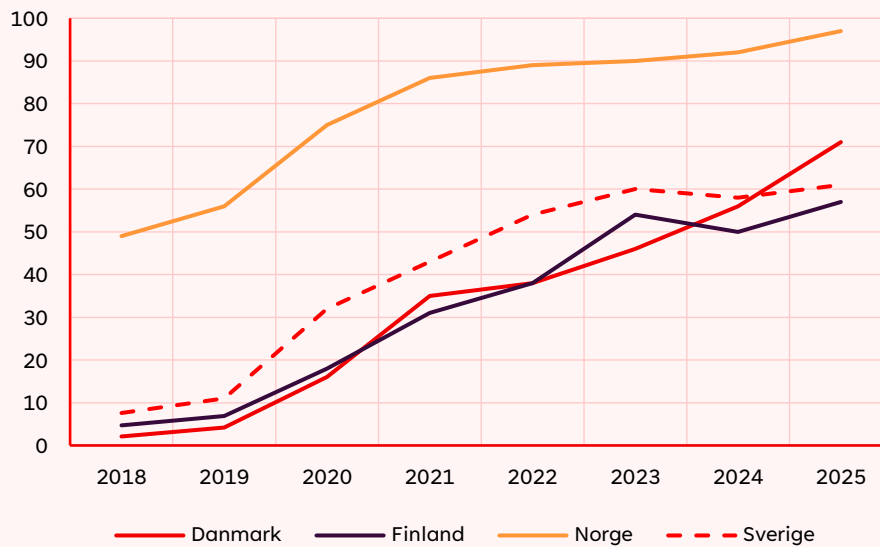
När vi nu för andra gången på bara några år står inför en betydande internationell energikris är det tydligt att Sverige behöver strategiska investeringar och reformer som långsiktigt stärker vår motståndskraft och vår energipolitiska självständighet.

Elektrifiering av transportsektorn minskar våra utsläpp samtidigt som det också minskar vårt importberoende och stärker försörjningstryggheten. Elektrifieringen har dock saktat in betydligt i Sverige under de senaste åren. Orsaken är sannolikt sänkt pris på fossila drivmedel i kombination med sloandet av miljöbilspremien. De satsningar regeringen gjort på området har varit små. Regeringens skrotningspremie var exempelvis – på tvärs med rekommendationen från regeringens egen expertmyndighet – villkorad med inköp av elbil.¹⁴ De snäva villkoren innebar att ytterst få människor valde att nyttja den. Den nyligen införda elbilspremien (som tillförs extra medel i regeringens vårändringsbudget) är rimligare utformad, men skulle ha potential för större effekt om den vidgades till fler målgrupper och utökades ytterligare. Det är uppenbart att det behövs en tydligare politisk styrning som, genom stabila och välutformade styrmedel, påskyndar elektrifieringen av fordonsflottan.

¹⁴ Trafikanalys (2024), Yttrande över förslaget Tillfällig skrotningspremie för att påskynda omställningen av den svenska fordonsflottan.

Nyregistrerade laddbara bilar i Sverige och övriga Norden

Andel av nyregistrerade bilar

Källa: International Energy Agency.

Bland regeringens krisåtgärder finns en avsättning om 6,5 miljarder kronor till sänkta priser i kollektivtrafiken mellan juli och december. Satsningar på kollektivtrafiken är avgörande både för transportsektorns omställning och för att minska hushållens utsatthet för framtida energiprischocker. Regeringens tillfälliga stöd till lägre biljettpriser väntas dock inte leda till någon varaktig ökning av kollektivtrafikresandet, eftersom det långsiktigt varken påverkar pris eller tillgänglighet.¹⁵ För att öka kollektivtrafikens andel av resorna krävs i stället investeringar i infrastruktur, fler fordon och utökad trafik i kombination med reformer som varaktigt sänker priserna.

Trots att Sverige har en mycket liten andel fossil energi i vår egen elproduktion gör dagens elprismodell Sverige utsatt för prisutvecklingen på andra, mer fossilberoende elmarknader. Detta är inte rimligt. Regelverket bör ses över för att tvinga fram en ökad självförsörjning av fossilfri el i våra grannländer. Investeringarna i ny svensk fossilfri elproduktion bromsar succesivt in. Antalet ansökningar om landbaserad vindkraft har sjunkit och andelen som ges tillstånd har fallit långt mer. Under 2025 fick endast 12 landbaserade vindkraftverk i tre projekt tillstånd vilket motsvarar en minskning på över 90 procent på bara två år.¹⁶ Samtidigt har kabelutbyggnaden mot omvärlden löpt på vilket med nuvarande regelverk har ökat de svenska elprisernas exponering mot fossila prischocker. Regeringens flaggskepp – ny kärnkraft – skulle visserligen minska den svenska utsattheten men nyetableringarna har en

¹⁵ Forskningen pekar generellt mot att permanent sänkt kostnad för kollektivtrafik leder till ökat resande, men överflytten från biltrafik till kollektivtrafik är förhållandevis liten. Det ökade resandet tenderar framför allt komma från gång och cykel. När sänkt pris kombineras med förbättrad tillgänglighet är överflytten från bil tydligare.

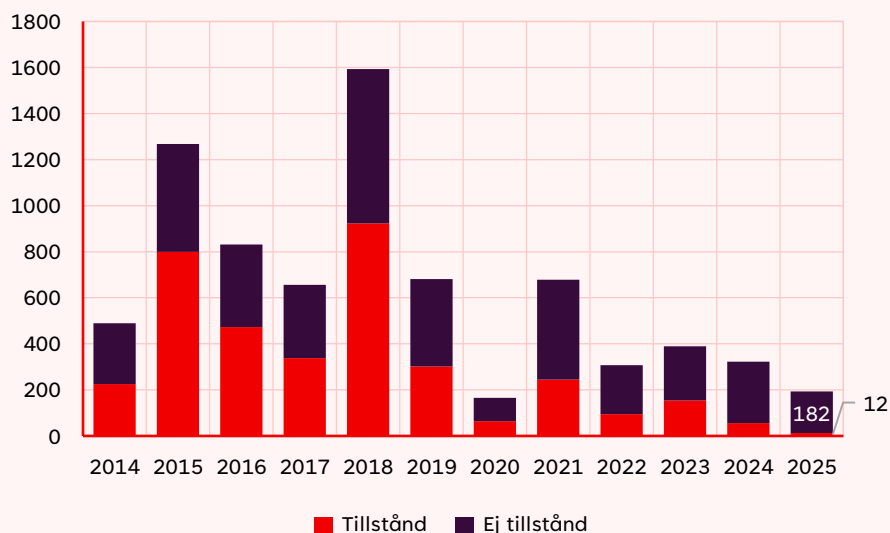
¹⁶ Fortfarande driftsätts en hel del produktion som fått tillstånd tidigare år.

väldigt lång tidshorisont och lämpliga styrsystem för att snabbare få fram exempelvis havsbaserad vindkraft i södra Sverige har avfärdats.

DIAGRAM 37

Tillståndsgivna landbaserade vindkraftverk

Antal verk i slutligt avgjorda ärenden

Källa: Green Power Sweden.

Höj levnadsstandarden i breda grupper

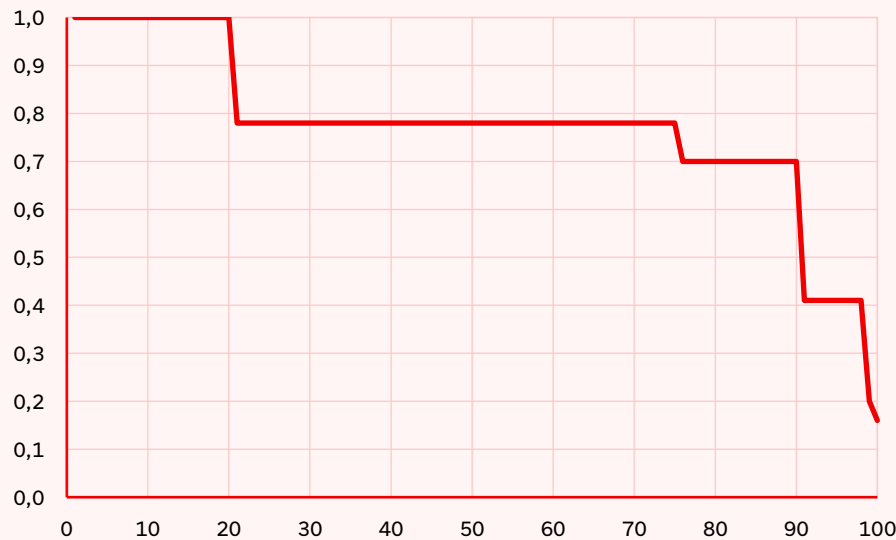
Den fördelningsmässiga profilen på många av regeringens skattesänkningar under mandatperioden har inneburit att en stor andel av skattesänkningarna tillfallit grupper i de övre delarna av inkomstfördelningen. Sådan ekonomisk politik bör kritiserats för dess effekt på inkomstskillnaderna, men även för dess konjunkturmässiga olämplighet under en period när Sverige haft låg eller obefintlig tillväxt.

I en ny rapport skriven på uppdrag av Finanspolitiska rådet har konsumtionsbenägenheten i olika delar av den svenska inkomstfördelningen undersökts. Studiens resultat belyser att en skatte- eller transfereringsförändring riktade mot den nedre delen eller mot mitten av inkomstfördelningen genererar betydligt mer konsumtion och således har en mycket högre finanspolitisk multiplikator än reformer som riktas mot de övre skikten i inkomstfördelningen. Skattningarna pekar mot en marginell konsumtionsbenägenhet på 1 i den femtedel som har lägst inkomster. Det innebär att en inkomstökning helt och hållet förväntas konsumeras. I breda inkomstskikt är den marginella konsumtionsbenägenheten hög. Men den faller tydligt i toppen. I toppprocenten beräknas den marginella konsumtionsbenägenheten till 0,16, det vill säga att endast 16 procent av en inkomstökning förväntas konsumeras.¹⁷

¹⁷ Hemlin, M. och Vestman, R. Konsumtionsbenägenheter i den svenska inkomstfördelningen. Finanspolitiska rådet 2026/2.

Marginell konsumtionsbenägenhet i olika inkomstgrupper

Befolkningen i percentiler, rangordnad efter hushållets disponibla inkomst

Anm. Marginella konsumtionsbenägenheten skattad baserad på hushållets utgifter i SCBs hushållsutgiftsundersökning HUT, årgångarna 2003–2007. Rangordning gjord efter disponibel inkomst per kosthushåll, ej justerad för hushållets försörjningsbörda.

Källa: Hemlin, M. och Vestman R. Konsumtionsbenägenheter i den svenska inkomstfördelningen. Finanspolitiska rådet 2026/2.

Författarna till studien konstaterar att skillnaderna i konsumtionsbenägenhet mellan olika inkomstgrupper i Sverige är så pass stora att det senaste halvseklats ökade inkomstskillnader kan ha bidragit till att den privata konsumtionens andel av den aggregerade efterfrågan har minskat.¹⁸ Vill man stimulera efterfrågan i ekonomin genom reformer riktade till hushållen spelar alltså fördelningsprofilen stor roll för effektiviteten.

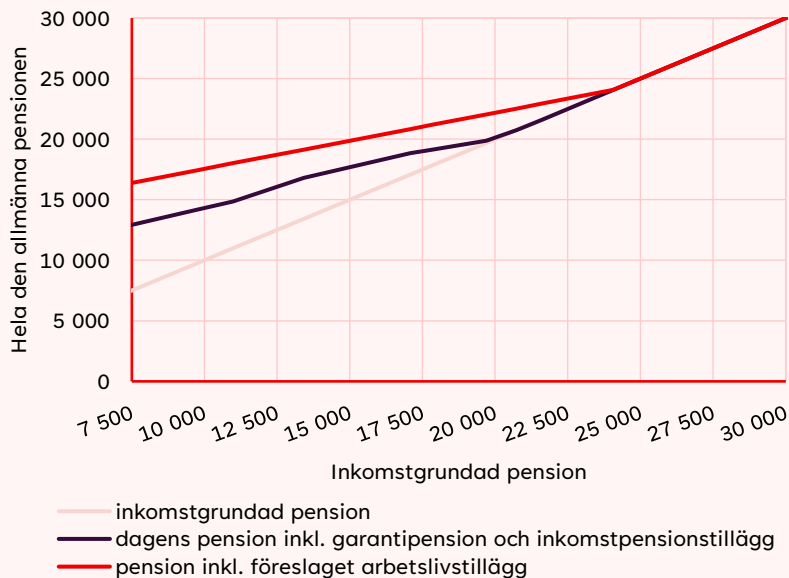
Det är hög tid för en ekonomisk politik som höjer levnadsstandarden för breda grupper, i stället för toppen. Det är både syftet med och medlet för att öka vårt välbefinnande. LO-ekonomerna vill särskilt peka på några viktiga prioriteringar:

- **Höj pensionerna i grupper som har arbetat länge men haft låga löneinkomster under arbetslivet.** Skillnaden i pension mellan att ha arbetat ett helt arbetsliv med låg lön och att inte ha arbetat alls blir ofta mycket liten. LO har utarbetat ett förslag om ett arbetslivstillägg i pensionssystemet som kopplas till antalet arbetade år, där 40 års arbete ger rätt till fullt tillägg. Tillägget skulle innebära att långa arbetsliv lönar sig mer än i dag för ett stort antal löntagare. Samtidigt skulle det ge ett märkbart tillskott i plånboken här och nu för många pensionärer med låga och medelhöga pensioner vilket gör det till en reform som också är lämplig i konjunkturförhållanden.

¹⁸ Hemlin, M. och Vestman, R. Konsumtionsbenägenheter i den svenska inkomstfördelningen. Finanspolitiska rådet 2026/2.

Allmän (statlig) pension inklusive arbetslivstillägg

Avser ensamstående pensionärer som kvalificerar sig för fullt arbetslivstillägg

Anm. Till den allmänna inkomstgrundade pensionen läggs i dag dels en garantipension vilken, över sin lägsta nivå, trappas av med högre inkomstgrundade pensioner dels, på vissa pensionsnivåer ett inkomstpensionstillägg. Med det föreslagna arbetslivstillägget blir pensionen efter långa arbetsliv högre än i dag för dem som ligger på vanliga pensionsnivåer. Även arbetslivstillägget trappas av med högre inkomstgrundade pensioner.

Källa: Egna beräkningar.

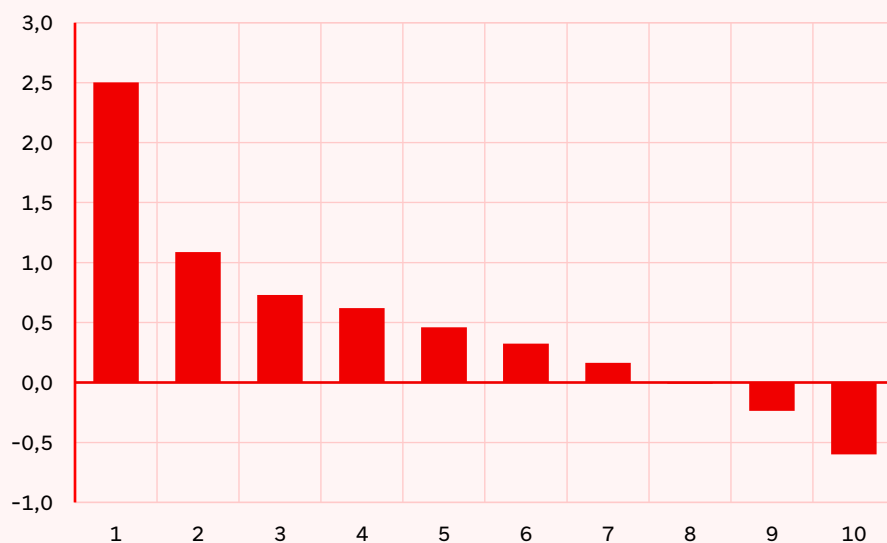
- **Öka barnbidraget med 500 kronor i månaden.** Barnbidraget finansieras efter bärkraft men betalas ut lika för alla vilket ger en god fördelningsprofil. Då barnbidraget inte är inkomstprövat innebär en höjning inga negativa inlåsnings effekter. Barnbidraget höjdes senast 2018. Mellan 2018–2025 har de löpande merkostnaderna för att ha barn stigit med cirka 40 procent enligt Konsumentverket. För att barnbidraget ska stå för en lika stor del av merkostnaderna för att ha barn som 2018 skulle bidraget behöva höjas med 500 kronor i månaden (40 procent). Barnfamiljer lägger i genomsnitt en större andel av sina utgifter på livsmedel än hushåll utan barn. När den tillfälligt nedsatta moms på livsmedel höjs igen vid årsskiftet 2027/28 är det därför lämpligt att barnbidraget samtidigt höjs.
- **Ny skattereduktion på alla förvärsinkomster.** Ersätt jobbskatteavdraget, det särskilda grundavdraget för pensionärer samt skattereduktion för sjuk- och aktivitetsersättning med en ny statlig skattereduktion lika för alla former av förvärsinkomster. En sådan skattereduktion bör av fördelningskäl inte omfatta höga inkomster, utan trappas av. I dag beskattas a-kassa, sjukpenning, föräldrapenning och utbetalningar från den allmänna pensionen före riktåldern hårdare än exempelvis löneinkomster. Även många kollektivavtalade försäkringsersättningar beskattas högre. Under mandatperioden har regeringen vidgat denna skattekyfta ytterligare genom att höja jobbskatteavdraget och följdändringar till det, till en kostnad av över 50 miljarder kronor årligen.

Sysselsättningseffekterna av denna politik är sannolikt mycket små.¹⁹ Skattesystemets utformning har stor betydelse för löntagarnas försäkringskydd vid olika livshändelser. För en barnskötare som under ett år arbetar sex månader och är arbetslös sex månader ger exempelvis a-kassan cirka 77 procent av lönen före skatt men bara 70 procent av den tidigare nettolönen efter skatt. Att beskatta alla förvärvsinkomster enligt samma skatteskala har en bra fördelningsprofil med inkomstökningar koncentrerade till grupper där konsumtionsbenägenheten är hög. Samtidigt stärker en sådan reform värdet av att arbeta, i försäkringshänseende. Därtill bör ett skatteavdrag för fackföreningsavgiften återinföras. En sådan reform skapar neutralitet mellan parterna på arbetsmarknaden då arbetsgivaren i dag kan göra avdrag för kostnaden för medlemskap i en arbetsgivarorganisation. Ett återinfört skatteavdrag för fackföreningsavgiften skulle därmed stärka den svenska modellen.

DIAGRAM 40

Genomsnittlig effekt på ekonomisk standard av förslaget om en ny skattereduktion på alla förvärvsinkomster

Procentuell förändring av ekonomisk standard, befolkningen i inkomstdeciler

Källa: Beräkningar genomförda med SCBs mikrosimuleringsmodell FASIT. Förslagets offentligfinansiella effekt beräknas till -2,6 miljarder kronor.

Helreovera arbetsmarknadspolitiken

Högre efterfrågan är inte tillräcklig för att pressa ned arbetslösheten. När nya jobb växer fram behöver arbetslösa ges bättre möjligheter att stärka sin kompetens och ställa om till de yrken där arbetskraft efterfrågas. Sverige har under lång tid monterat ned delar av den aktiva arbetsmarknadspolitiken. Samtidigt som arbetslösheten har ökat har resurserna till aktiv arbetsmarknadspolitik minskat. Dessutom har Arbetsförmedlingens lokala

¹⁹ Konjunkturinstitutet konstaterar i sitt remissvar på Fi2025/01695 Sänkt skatt på arbetsinkomster, pension och sjuk- och aktivitetsersättning att sysselsättningseffekterna av förstärkningar av jobbskatteavdraget sannolikt överskattas i arbetsutbudsmodellen i FASIT.

närvaro minskat kraftigt. I 83 av landets kommuner finns varken ett fast bemannat kontor eller någon samarbetslösning med en annan offentlig aktör. Antalet kommuner där Arbetsförmedlingen har fast bemannade kontor har halverats sedan 2019.²⁰ Arbetsförmedlingens förutsättningar att bedöma de arbetslösas behov av stöd och arbetsgivarnas efterfrågan har därmed försämrats avsevärt. Arbetsförmedlingen pekar själv på att myndighetens arbete gentemot lokala arbetsgivare har försämrats och att det troligen har bidragit till att färre får subventionerade anställningar.²¹ Arbetsförmedlingens lokala närvaro och kunskap om lokala arbetsmarknader måste stärkas.

LO-ekonomerna har tidigare pekat på att resurserna till den aktiva arbetsmarknadspolitiken är otillräckliga, samtidigt som delar av anslagen inte används fullt ut.²² Den bedömningen kvarstår. Men det behövs mer än större anslag. Arbetsförmedlingen behöver också ha kapacitet att använda resurserna effektivt; att anvisa rätt personer till rätt insatser, följa utvecklingen i branscher och regioner och bygga upp den kunskap som krävs för att arbetsmarknadspolitiken ska fungera. Det är väl känt vad arbetsmarknadspolitiken kan bidra med när den fungerar som den ska. Yrkesinriktad arbetsmarknadsutbildning, subventionerade anställningar och förstärkta förmedlingsinsatser har positiva effekter på deltagarnas sysselsättning, särskilt när insatserna riktas rätt.²³

I stället för att låta kärnverksamheten – att förmedla jobb, stödja de arbetslösa i deras arbetssökande och kontrollera att de söker tillräckligt intensivt för att berättiga till arbetslöshetsersättning – vara navet i Arbetsförmedlingens verksamhet har kontakterna med de arbetslösa i betydande utsträckning lagts ut på privata aktörer. Detta trots att det inte finns stöd för att mer förmedling i privat regi ger bättre resultat. IFAUs effektutvärdering av Rusta och matcha visar att tjänsten i vissa fall var upp till 70 procent dyrare, men i huvudsak inte ledde till bättre utbildnings- eller arbetsmarknadsutfall.^{24 25}

Den arbetsmarknadspolitiska insats som tydligast är inriktad mot att tillgodose kompetensbehov på arbetsmarknaden är arbetsmarknadsutbildningen. Den bör ges en mer central roll. Under 2025 deltog bara i genomsnitt omkring 6 200 personer per månad i yrkesinriktad arbetsmarknadsutbildning. Det är ungefär hälften så många som för tio år sedan och långt under nivåerna på 1990-talet. Samtidigt visar studier att yrkesinriktad arbetsmarknadsutbildning har goda effekter på arbetslösas

²⁰ Unionen (2026), Arbetsförmedlingens lokala reträtt: Halverad närvaro och fördubblade avstånd.

²¹ Arbetsförmedlingen (2025), Fördjupad uppföljningsrapport 1, januari–mars 2025.

²² För en mer utförlig diskussion, se LO-ekonomerna, *Ekonomiska utsikter hösten 2025*.

²³ Se exempelvis Forslund och Vikström (2011), *Arbetsmarknadspolitikens effekter på sysselsättning och arbetslöshet – en översikt*, Rapport 2011:7. IFAU

²⁴ Egebark, Johan, Lisa Laun Linus Liljeberg Magnus Rödin Martin Söderström Emilie Videnord Johan Vikström (2024), *En effektutvärdering av arbetsförmedlingen med fristående leverantörer*, Rapport 2024:17. IFAU.

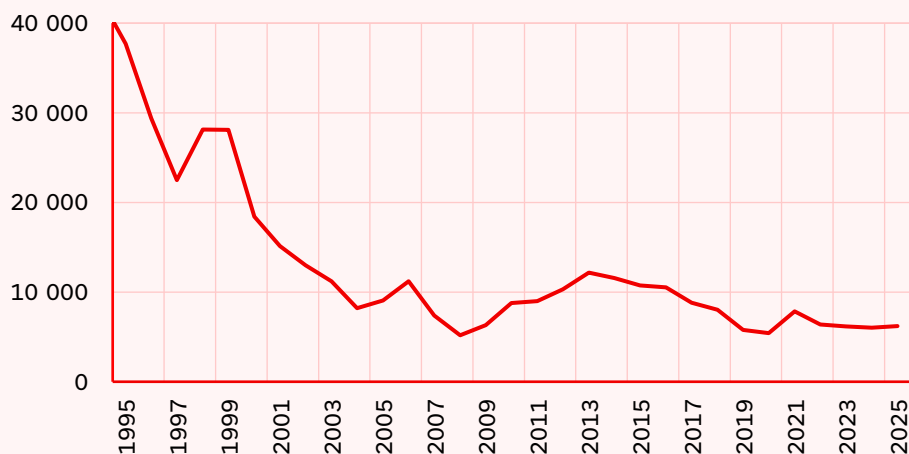
²⁵ Våren 2023 ersattes tjänsten av Rusta och matcha 2, med vissa förändringar i ersättningsmodellen och kraven på leverantörer.

möjligheter att få arbete, särskilt för personer som har svagare ställning på arbetsmarknaden.²⁶

DIAGRAM 41

Deltagare i yrkesinriktad arbetsmarknadsutbildning

Genomsnittligt antal deltagare per år

Källa: Arbetsförmedlingen och egna beräkningar.

Arbetsförmedlingen behöver också få större möjligheter att stödja arbetslösa med stora svårigheter att hitta jobb genom subventionerade anställningar. Riksrevisionen (2023) visar dock att dagens system med subventionerade anställningar präglas av allvarliga risker för felaktiga utbetalningar och missbruk och att riskerna är särskilt tydliga i nystartsjobben. Arbetsgivare har rätt till stödet för alla som uppfyller villkoren för ett nystartsjobb. Det ökar risken både för missbruk och för att subventionen snedvrider konkurrensen på olika delarbetsmarknader på ett osunt sätt.

Det finns dock andra subventioner som har bättre förutsättningar att fungera bra. Anställningsstöd ska hjälpa människor med svag förankring på arbetsmarknaden till arbete. Ett anställningsstöd kan man få efter en anvisning från Arbetsförmedlingen, om man uppfyller villkoren. Det betyder att Arbetsförmedlingen kan och bör kontrollera att stödet är lämpligt både för den enskilde och ur ett övergripande arbetsmarknadspolitiskt perspektiv. Etableringsjobb finns till för att stimulera arbetsgivare att anställa nyanlända invandrare och långtidsarbetslösa personer. Anställningen ska i normalfallet leda till en tillsvidareanställning på heltid. En förutsättning är att det finns ett kollektivavtal om etableringsjobb och de parter som har slutit avtalet ska yttra sig om anställningen.

Många av de arbetslösa är i dag välutbildade och bör ha goda förutsättningar att få jobb när det finns jobb att söka. En högre efterfrågan i ekonomin är därför avgörande i arbetslöshetsbekämpningen. Men arbetsmarknaden är i ständig förändring. Annan kompetens kan efterfrågas i de nya jobb som skapas än vad som behövdes i de jobb som försvinner. Även välutbildade

²⁶ Se exempelvis Arbetsförmedlingen (2023) *Effekter av tre arbetsmarknadspolitiska program 2010–2020* eller Habibija och Löfgren (2019), *Arbetsmarknadsutbildning för nya och bättre jobb*. LO., med där angivna källor.

arbetslösa kan därför behöva ställa om till andra arbetsuppgifter och det gör de ofta med stöd av parternas omställningsorganisationer. Men det fråntar inte Arbetsförmedlingen det övergripande ansvaret för att stödja kompetensförsörjningen på arbetsmarknaden och få arbetssökande att ta del av utbildning som är relevant för kompetensförsörjningen. Arbetsförmedlingen behöver därför tillräckliga resurser för att kontinuerligt upprätthålla en hög kunskap om utvecklingen på arbetsmarknaden och en förmåga att ställa om arbetsmarknadspolitiken till föränderliga behov.

Ordning och reda behövs också i arbetskraftsinvandringen. Sverige är redan en del av EUs gemensamma arbetsmarknad. När efterfrågan ökar är det därför inte självklart att arbetslösheten i Sverige faller i samma takt. I ett läge med hög arbetslöshet bör arbetskraftsinvandringen från länder utanför EU/EES endast riktas till bristyrken. Den ska inte användas för att fylla jobb som arbetslösa i Sverige kan matchas och utbildas till. Därför behövs en tydligare behovsprövning vid arbetskraftsinvandring. Annars riskerar en starkare konjunktur att i alltför liten utsträckning komma Sveriges arbetslösa till del.

LO-ekonomerna ger sedan 1947 ut konjunkturrapporten *Ekonomiska utsikter*. Den kommer ut två gånger om året. Rapporten kan hämtas på LOs hemsida eller beställas från LO-distribution: lo.se/distribution

Juni 2026

ISBN 978-91-566-3868-8

www.lo.se

